

גיבור הסיפור

אסופת מאמרים
על יציאה לאור

א. פרי

תוכן העניינים

4 ..... הקדמה

6 ..... למה לכתוב בכלל?

7 ..... החוק לכתוב ספר

9 ..... רוח והצלה יכולים להגיע ממקום אחר

11 ..... בראש הסולם

14 ..... האומץ להצליח

16 ..... להיות כלי נקי

18 ..... אל תוותרו על החלום שלכם להיות מי שאתם

20 ..... הרצון להשפיע הוא נחלת הכלל

23 ..... איך אפשר להשתנות באמת?

26 ..... היציאה מחושך לאור

27 ..... כשמבינים שצריך לכתוב, או כשרוצים לכתוב, ואין רעיונות

34 ..... התפקיד שלנו במערך ההצלחה

36 ..... שרביט הביטוי

38 ..... מה המניע שלכם?

39 ..... ביקורת מהקהל

42 ..... ברוך המבדיל

44 ..... מוסיף והולך

46 ..... סוף טוב הכול טוב

להזמנת סדנאות כתיבה של המחברת: peri33550@gmail.com

ניתן להזמין גם את הספר "דמות משנה", ספר המשך לספר "גיבור הסיפור",

שיראה אור בקרוב בעז"ה.

איורים: רות חבשוש r0534134701@gmail.com

עריכת לשון: אפרת פוקס

איור ועיצוב הכריכה: טל גרפי TALTOOLS.CO.IL

עימוד: טל גרפי TALTOOLS.CO.IL

הגהה: amokdebriefing@gmail.com

ניסן תשפ"ה 2025

94	ללמוד חוצפה מחברות המשקאות הקלים .....
96	מתחושת גדלות לכתיבת ספר על נפוליאון בונפרטה .....
98	איך זה להיות בצמרת? .....
100	יושפע שפע רב .....

102 ..... החיים אחרי היציאה לאור

103	מסע היציאה שלי לאור .....
105	גלות וגאולה .....
109	דרושים אנשים רואים .....
114	הבחירה הטבעית .....

117 ..... אחרית דבר

118	צידה לדרך .....
119	אבק דרכים .....

48	התמודדות עם גמגום ועם אתגרים נוספים .....
50	למחות את עמלק בקומיקס .....
52	ביקורת .....
53	הצד האפל של הכתיבה .....
56	עולמות מנוגדים .....

59 ..... להפוך רעיון למציאות

60	איך להפיק ספר באופן עצמאי? .....
63	לא יהיה כלום כי לא היה כלום .....
65	מה המטרה? .....

68 ..... איך עושים את זה נכון?

69	האתגר השיווקי .....
73	יגעת ומצאת .....
74	הפוטנציאל מתבטא בקנאה .....
78	מה שאפשר .....
79	הצלחה או כישלון .....
82	להיות אדם לא רגיל .....
87	איך לצרוך תוכן ולהגיש תוכן? .....
90	בשבילו נברא עולם .....
90	או: נקודת משיח של כל אחד .....
92	כבר לא נרקיסיסט .....

הקדמה

כשיוני נכנס לאולם המפואר, הדהדו בזיכרונו במעומעם הסיפורים ששמע והתיאורים ששכנעו אותו מדוע כדאי לו להגיע למקום הענקי והמרווח הזה: "יש לך אפשרות להאזין למוזיקה, להתרשם מתמונות נוף נדירות. אתה עשוי להגיע למצבים שבהם תצטרך לחשוב וליצור דברים חדשים, לבקש עזרה או לסייע לאחרים ולרתום לטובתם את הרצון הטוב שלך ואת יכולותיך. מדובר במסע שאמור לגרום לך להתפתח ולהתקדם".

יוני הנהן אז בתשומת לב למשמע הדברים, אך כשנכנס בשעריו של המתחם הספיק לשכוח את תוכניותיו, וכשיצא החוצה נשאל: "איך היה, אחי? התקדמת? יצרת? קידמת דברים? למדת?"

"הייתי עסוק מדי בדאגה שלא יעקפו אותי בתור".

"השגת הישגים כלשהם?"

"אהממ... לא בדיוק, לא היה לי סיכוי. המתחם גדול מדי, אף אחד לא היה רואה אותי".

"נהנית לפחות מהיצירות?"

"הייתי מתוסכל מכך שלא אני יצרתי אותן".

"איך תגדיר את המסע? מה קיבלת שם?"

"המחול של היתושים סביב המנורות היה מרשים מאוד. הוא העביר לי את הזמן היטב".

*

העולם שלתוכו גדלנו האכיל אותנו במסרים סמויים של תחרותיות, אמירות מקטינות, מצוקות, אשמה, כעס ותחושת רדיפה. הרגילו אותנו לחשוב כמו כולם, לא להיות חריגים, לא לבלוט בנוף, להיכנע לתכתיבים ולתת משקל לדעתם של הסובבים אותנו. אז מה הפלא שמה שנשאר לנו לעשות הוא להתפעל ממחול היתושים!?

בתהליך היציאה שלי לאור נדרשתי לצאת מאזור הנוחות שלי, אבל נאבקתי והשתדלתי לצאת לאור למרות כל הקשיים. עשיתי זאת למרות שאני מתמודדת עם רגישות גבוהה, פחד קהל, חרדה חברתית וחוסר

אמון בעצמי.

אז מה גרם לי להשתדל לצאת לאור בכל מחיר? זו שאלה מצוינת, והתשובה עליה מורכבת. לא אוכל לכתוב אותה כאן בשלמות, אך במהלך קריאת המאמרים בספר אפשר יהיה לקבל תמונה ברורה יותר. רק אציין שהיו כמה טריגרים שגרמו לי להילחם – עם עצמי בעיקר – על זכותי להשמיע את קולי.

במהלך היציאה המתגרת לאור כתבתי לעצמי שירים וקטעים, ולאחרונה אף התחלתי לכתוב מאמרים בנושא. כולי תפילה ותקווה שקוראי הספר הזה ייקחו מהמילים שכתבתי השראה למסע הפרטי שלהם, כי בעיניי זו החובה של כל אדם כלפי עצמו – להוציא לפועל את כישרונותיו, יכולותיו וחלומותיו.

אמון אכתוב בכלל?

החוק לכתיבת ספר

לפני כמה שנים עבדתי מטעם חברת מטב אצל אישה מבוגרת קשת יום שראתה בי ידידה. יום אחד היא חייכה אליי בעיניים בורקות ואמרה שהיא רוצה לשתף אותי בסוד. היא הובילה אותי לארון כתר פשוט, פתחה אותו ושלפה ממנו ספרון קטן.

את הכריכה אינני זוכרת. מה שאני כן זוכרת הוא שהספר הכיל שירים.

"אני כתבתי", היא אמרה בגאווה, ותלאותיה הנרגנות כמו נעלמו לרגעים ארוכים.

התלהבתי כנדרש. לא סיפרתי לה שגם אני כותבת שירים, ושקעתי בעיון בספרון.

"יש לך עותקים נוספים?" שאלתי מיד.

בעברית משובשת מעט היא סיפרה לי שהדפיסה את הספר בבית דפוס בעיר מגוריה הקודמת וחילקה את העותקים למכריה הקרובים והרחוקים. ולא, הספר לא נמכר בחנויות.

לא שיתפתי אותה בחלום הבלתי מציאותי שלי דאז להוציא לאור ספר. התרשמתי עמוקות מהאומץ של אישה פשוטה כביכול עם סיפור חיים מורכב, דלת אמצעים וקשרים שלא יודעת לדבר עברית תקנית, להוציא לאור ספר שירים משלה.

לאחרונה, כשחשבתי שראוי שכל אדם יהיה חייב לכתוב או לבקש ממשהו לכתוב בשבילו ספר על פי חוק, נזכרתי באישה ההיא, הגיבורה.

תארו לכם שהיה חוק שמחייב כל אדם לכתוב ספר.

אולי "מחייב" זו לא ההגדרה הנכונה. החוק יעניק לכל אדם שיכתוב ויוציא לאור ספר – מלגה במימון המדינה.

בעצם, שלושה ספרים. את המרץ של גיל העשרה יוכל כל אחד להשקיע בחיפוש אחר נושא לכתיבה, ויוציא את ספרו הראשון עד גיל עשרים. את הספר השני הוא יוציא לקראת גיל ארבעים, ואת האחרון – בגיל הפנסיה.

ההכרח לכתוב ולפרסם יעודד שיתופי פעולה בין כותבים למאיירים וצלמים. ולא צריך להדפיס עותקים רבים, מספיק שכל אחד ידפיס כמה עותקים ויפתח באתר ייעודי אפשרות הזמנה והדפסה למתעניינים.

במקרה שכזה, כולנו היינו יוצאים נשכרים. הכתיבה מרפאת ופורקת מתחים, ולכן אנשים כותבים הם אנשים רגועים יותר.

הספרים יוכלו להימכר גם ברחבי העולם. תחשבו על התרומה הכלכלית: יהיו אלפי עבודות במשק לעורכים ובתי דפוס וכדומה.

חשבו על הערך העצמי של כל אחד מאיתנו, ועל הידע הזמין – ההיסטורי, המדעי, הפילוסופי והסיפורי – שיהיה נגיש יותר בזכות ספרי ילדים, אגדות, בדיחות, ספרי בישול, ביוגרפיות, אלבומים, קומיקס, ספרי מדע, עצות, ראיונות ועוד. השמיים הם הגבול.

ולגבי הסופרים הרגילים, שזו עבודתם – ספריהם יוכלו להימכר בחנויות, ומדי פעם ייכנסו לחנויות גם ספרים שיראו אור בחסות החוק לכתיבת ספרים.

רווח והצלה יכולים להגיע ממקום אחר

*

מה קורה כשמישהו מהקהל מפלס את דרכו בין שורות המושבים ועולה לבמה?

העולם של פעם, אפילו לא בעבר הרחוק כל כך, התחלק לאלו שהיו על הבמה, ולקהל. לאנשי הבמה היה מעמד וכוח רב, והקהל היה בצללים.

לעומת זאת, בעולם של זמננו, כל אחד יכול לקבל במה. רק צריך להתגבר על המחסומים הטבעיים שיש לכל בן אנוש, כמו בוש וחרדה חברתית, ואולי גם על מחסומים של כסף או משאבים כמו ידע – ואנחנו כבר שם.

בטבעי אני שייכת לקהל. אך מאורעות חיי הובילו אותי להגיע לעמדת השפעה, מתוך הבנה שהדברים שקורים בעולמנו הם באחריות כולנו.

זה לא דבר פשוט לקום ממקומי, לעלות על הבמה ולהשמיע מסרים. אומנם זה לא קל, אבל זה גם מסקרן, במיוחד אם אתה אדם שאוהב לעקוב אחרי התהליכים שמתרחשים בנפשו.

התהליכים שעברתי אינם מסובכים מאוד. לא אפרט אותם כאן לעומק, אבל לא פעם אנחנו כל כך קשורים בחבל תודעתי, כל כך משוכנעים שהבמה לא שייכת לנו. אנחנו רגילים למצבנו הנוכחי, גם אם הוא לא נחמד, לא רוצים שינוי ולא מאמינים שיש לנו אפשרות לעמוד על הבמה. אנחנו מתחברים לאנונימיות ולפסיביות שבזכותה איננו נתונים לביקורת סביבתית או פנימית.

אנחנו נהנים לספר לעצמנו שאין כזה דבר הצלחה, ושזו גאווה גדולה להביע את דעתך, שזהו בעצם דבר פסול. אם את אישה אז את גם

ואם אתם אומרים לעצמכם: הרי מדובר ברעיון לא מציאותי ולא ריאלי, ורוב הדברים אינם מתקדמים בדרך כלל כמו שאנחנו רוצים. התשובה היא: נכון, כי העמל חשוב ולא התוצאה. על זה נאמר "יגעת ומצאת – תאמין".

שנוכה לכתוב דברים טובים, קודם כול לתועלת עצמנו, אבל גם לתועלת הכלל.

משכנעת את עצמך ש"כל כבודה בת מלך פנימה" ושאף אחד לא אמור להתעניין במחשבות שלך, באמונות שלך, ביצירה שלך.

האמת? הכול נכון ומדויק. באמת אין דבר כזה הצלחה, כי תמיד נרצה עוד ועוד, ובאמת איש אינו מתעניין בנו.

ולמרות כל זה, ועל אף טענות נוספות, בלתי נגמרות וצודקות לחלוטין, מדוע לא לעשות זאת ולמה המקום של אומן שעומד מול קהל אינו מדויק ואינו נכון לנו – למרות הכול צריך להביט על כל ה"לא" ולזכור שאילו משה רבנו, יהושע בן־נון, אברהם אבינו ואסתר המלכה היו מחליטים להקשיב לקולה של האמת שאומרת "לא לבמה" – רוח והצלחה היו מגיעים לעולם ממקום אחר.

והם היו מפסידים, ולא אף אחד אחר, כי שלוחים רבים למקום.

כל אחד מאיתנו צריך לזכור את המסעות שעברו בני ישראל ולהיכנע למושג שנקרא במה. למה? כי העולם אינו שלנו, ואין לנו פריוילגיה לומר "לא" לבמה רק כי זו האמונה שלנו וזה אזור הנוחות שלנו.

נכון, אף אחד לא מצפה לאמרוטינו. ויותר מזה, העולם בנוי באופן שבו קשה לאתר תחום השפעה ולמצוא את הבמה המתאימה. בנוסף לכך רוב בני האדם מקדשים את הממסה, שלא מתאים לכולם, וצריך לעבור מסע של התגברות על האגו כדי לכתוב דברים טובים ולהתחבר לאמת הפנימית שלנו.

ולמרות כל זאת, אין לנו פריוילגיה להישאר בצללים. לא בתקופה מכריעה שכזאת. כל השתדלות, פעילות, התכנסות או התקדמות, אפילו בינינו לבין עצמנו – יכולה להכריע את העולם ולהחיש את פדות נפשנו. האמת היא שאנחנו לא חייבים להיות על במה כלשהי כדי לקבל במה,

כי הבמה מחכה לנו בתוכנו פנימה. אנחנו רק צריכים למצוא את האיזון בין הפנימיות המאוזנת והמבורכת ובין הכישרונות והיכולות שקיבלנו.

הבמה הרצויה והבריאה היא כלפי פנים ולא כלפי חוץ, מתוך רצון להשפיע ולא מתוך רצון לקבל, ומתוך הקשבה והכנעה ולא רצון להיות במרכז.

למה אני מספרת לכם את כל זה?

קודם כול, כי אני שברתי לעצמי מיתוס – שאני אמורה לשנות, שיש לי בשורה.

שנית, אני חושבת שזה ממש חשוב לצאת לאור, כמטרה ולא כאמצעי.

העולם שכנע אותנו שאם אנחנו מרווחים כסף, כבוד או קהל – שווה לצאת לאור. אבל המסע שלי הוכיח לי שלא חשוב הכסף, הקהל או הכבוד, משום שאדם שמגשים את כישרונותיו יוצא נשכר מעצם היציאה לאור בלי קשר לתוצאות.

אני רואה איך השתנית, בזכות התהליך שעברתי והכתיבה שלי, וזו המתנה הכי גדולה שיכולתי לתת לעצמי. אני מצליחה לתקשר עם הסביבה ולחיות בשלום עם עצמי, וחשוב שכמה שיותר אנשים ייבקו על הזכות להשמיע את קולם. אף אחד לא חייב להקשיב להם, אבל הקול של כל אחד חשוב.

*

אני רוצה להוסיף הערה מעניינת שקשורה לתחושת המצוקה והמחסור.

לפני כמה שנים קראתי שארכיאולוגים מצאו פיסת בד בצבע ארגמן, שאריות של בגד מתקופתו של דוד המלך. פיסת הבד היא סימן לעושר שהיה באותה תקופה, כי את הצבע ארגמן ייצרו מחומר נדיר מאוד.

לעומת זאת, בתקופה שלנו יש בדים בכל הצבעים. אנחנו מולטי-מיליונרים!

עד לפני כמאה שנים היה יום מיוחד בשבוע שהוקדש לכביסה וכלל עבודה קשה. רק לעשירים הייתה כובסת. היום גם לעניים יש מכונת כביסה מעולה ויעילה, ועוד המון מכונות משוכללות שלא היו אפילו לעשירים בעבר.

הכותבים של פעם נאלצו להסתפק באפשרות שחבריהם הקרובים יקראו את דבריהם, ואם יתמזל מזלם או אם הם יהיו מספיק נחשבים – יוציאו לאור ספר. ברוב הפעמים הספר היה יוצא לאור רק לאחר פטירתם.

לעומת זאת, בדורנו יש המון במות להגיש את הכתיבה שלנו, וגם אם אין בנמצא – אפשר להקים במה כזאת בעצמנו. אנחנו רק צריכים לפתוח את העיניים ולהביט על הקיים, להעריך את הטוב ולהתהלך בעולם בתחושת הודיה.

ו... כן, למה לא? תמיד להשתדל להתקדם יותר.

האומץ להצליח

בשכונת מגוריי יש בתים שונים, מגוונים ולא אחידים. יש בה בתי קרקע, וילות ישנות, בניינים חדישים ובניינים ישנים מאוד.

ויש בה וילה חדשה שנבנתה בשנתיים האחרונות. לפני כן היא הייתה חורבה לא מאוכלסת, ואני ליוויתי מרחוק, מהמרפסת, את בנייתה.

בתחילת מלחמת חרבות ברזל, כאשר רק מנהרות היו לי מול העיניים, ראיתי את כמויות העפר שפוננו באמצע הלילה. הייתי בטוחה שחופרים שם מנהרה עד לבנון...

לאחר זמן ממושך הבית קם ולבש צורה, עד שבחודש האחרון עברתי לידו ונוכחתי לראות שהתוצאה אינה בית רגיל, אלא בלי עין הרע בית קסום מאוד שנראה כמו ארמון קטן.

ואז, כמובן, התחלתי לחשוב.

חשבתי על האומץ לבנות מבנה מפואר כל כך באזור די רגיל.

תהיתי אם אני מקנאה, ועניתי לעצמי שלא, אני מרוצה מהמקום שאנחנו מתגוררים בו, שמתאים לנו מאוד.

חשבתי לעצמי מה היה קורה אילו היו משכירים לי בית כזה

והייתי צריכה לגור בו. האם הייתי מרגישה בו בנוח?

התשובה שעניתי לעצמי הייתה: לא! אני לא מרגישה בנוח בנוכחות יופי נוצץ מדי שמטרתו לעשות רושם, במקום שבולט מעל השאר.

ואז חשבתי כמה אומץ – או אולי חוסר מחשבה – יש לאנשים שמתבלטים על פני השאר.

זה האומץ להצליח.

כן, כן. האומץ להיות ייחודי. ללכת עם האמת שלך ועם החשיבה שלך, ולא לספור אף אחד בדרך.

לא לחשוב על אנשים שאין להם קמצוץ ממה שיש לך. לא לחשוב על אלו שבמה שהם מציגים לראווה אין רבע ממה שיש בצללים שלך.

זה אומץ, וזו התנהלות נכונה אם אדם פועל לפי המצפן שלו ויש לו מטרה טובה.

הכוונה היא שאדם יכול להצליח ולהיות ייחודי גם אם חלק מההצלחה והייחודיות שלו זה להיות חיי פאר, כל עוד הוא חי חיים פנימיים של חסד, אהבת הזולת ורצון להיטיב.

כי גם יופי נוצץ או הצלחה יוצאת דופן, וגם חוסר ברק או כישלון – כולם כלים, והמטרה היא שאדם יזכה להיות עצמו באמת, ביציבות נפשית ובשלווה תוך כדי הגשמה עצמית.

להיות כלי נקי

האם רוח הקודש היא סוג של השראה? אם אכן כן, הרי גם לגויים יש יצירה שמגיעה מהשראה, אז מה ההבדל בין היצירה היהודית ליצירה הכללית?

האמת שאין הבדל בין יצירה כללית ליצירה יהודית, שתיהן מגיעות מהשראה, והשראה היא דבר ניסי ופלאי, לדעתך, ממש כמו רוח הקודש. ההבדל הוא באיזה כלי מונחת ההשראה.

נמשיל את זה לכלי חרס, או זכוכית, שאנו רוצים לשפוך לתוכו יין, מים או כל משקה אחר.

אם הכלי נקי, המים יהיו צלולים, ומי שישתה אותם יזכה לבריאות. אם הכלי נקי, היין ישמור על טעמו ויהיה משובח עם הזמן.

אך אם הכלי אינו נקי – התכולה לא תשמור על טעמה, אלא תתקלקל. הדבר נכון גם כשמדובר ביצירה יהודית לעומת יצירה לא יהודית. הכלי, האדם, שעליו מונחת ההשראה, צריך להיות נקי, וככל שיהיה נקי יותר כך טעמה של היצירה יהיה משובח יותר, או יישמר טוב יותר.

וכיצד נוכל להיות כלים נקיים?

על ידי שמירת תורה ומצוות, שמנקים את האדם מכל לכלוך, וכך הוא הופך להיות זכוכית נקייה להעברת אור צלול יותר.

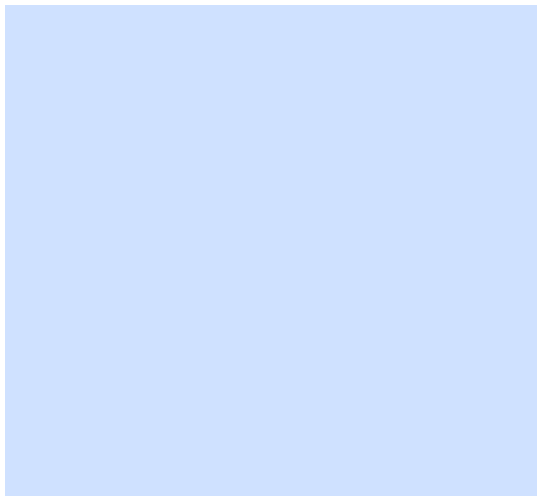
זה מה שנאמר בספר זכריה פרק י"ג: "וַיִּצְרְפוּתָם כְּצֶרֶף אֶת הַכֶּסֶף וּבַחֲנָתִים כִּבְחֹן אֶת הַזָּהָב".

ה' כביכול מעביר אותנו דרך קשיים חיצוניים ופנימיים, הכול כדי לנקות אותנו. זאת משום שלפעמים אנחנו לא ערניים מספיק למה שהתורה דורשת מאיתנו וצריכים לעבור זיכוך, כדי שנגיע למצב שבו נהיה כלים נקיים לקבל את האור ולהאיר הלאה.

כמו שנאמר בפרק כ"ד בתהילים: "מִי יַעֲלֶה בָהָר ה'... נְקִי כַפַּיִם וְבֵר לִבִּי, אֲשֶׁר לֹא נֶשְׂא לִשְׂוֹא נִפְשִׁי, וְלֹא נִשְׁבַּע לְמַרְמָה. יֵשׂא בְרָכָה מֵאֵת ה', וצִדְקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ".

או בפרק ט"ו: "הוֹלֵךְ תָּמִים וּפָעַל צֶדֶק וְדִבֵּר אֱמֶת בְּלִבּוֹ. לֹא רָגַל עַל לִשְׁנוֹ לֹא עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה וְחִרְפָּה לֹא נֶשְׂא עַל קֶרְבוֹ. נִבְּזָה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְאֵת יְרֵאֵי ה' יִכְבֵּד".

צריך להבין כי ה' לא רוצה שיהיה לנו קושי או סבל, אלא שיש להם מטרה. ברגע שנלמד לקח ונחזור לאור שלו, לשמחה ולמחשבות טובות – הסבל והקושי ייעלמו ונגיע לייעוד האמיתי שלנו: נהיה כלים ראויים להשראת השכינה בתוכנו.

מסוכנים, לתאוות בצע או לאתגרים אחרים. משום שהאדם לא אמור להגיע לצמרת, להישאר שם ולדאוג רק לעצמו, לכסף ולאגו שלו.

אדם שמגיע לצמרת צריך להשתדל לפעול כדי שכולנו נהיה שווים. הוא צריך להגיד לעצמו: כעת, כשהגעתי למנוחה ולנחלה, ויש לי מילה, כסף וקהל, אתחיל לסייע לאנשים נוספים להגשים ולבטא את עצמם.

אבל זה קשה.

באופן אישי, אילו היה לי קהל או הייתי בצמרת, רוב הסיכויים שלא הייתי רואה כך את הדברים, אלא הייתי מטפחת את עצמי ואת האמירה שלי, מתוך מחשבה שהעולם צריך אותי.

והוא לא.

העולם צריך אומנים רבים ומגוונים, העולם צריך להתקדם כי הוא יכול, ולא צריך אנשים שהם "אלוהים", כביכול.

לכל אדם מגיעה הזדמנות שווה להגיע לעמדה של משפיע, לא משנה מי הוא. זה יכול להיות זקן בבית אבות, זו יכולה להיות מתמודדת נפש, זה יכול להיות אדם מוגבל או אדם שאף אחד לא חושב שיש לו משהו להציע.

לכל אדם בעולם יש נקודה של יתרון מטורף, משהו ייחודי שיש רק לו, ונשיא ארצות הברית יוכיח.

כדאי להקשיב לכולם. כי לכל אחד יש בשורה ייחודית. כל אדם הוא יהלום, אוצר נדיר. וזו הדרך הנכונה להתייחס לבני האדם, אין דרך אחרת.

זו הדרך הנכונה, כי היא תסלול את דרכנו להגיע לבריאות ולחלוקת

משאבים נכונה יותר מבחינה אישית ועולמית.

כשאנחנו מסתכלים על אדם כלשהו עלינו להכיר בכך שיש בו אור מיוחד, כמו שיש בכל אחד, וכמובן לא לשכוח את האור העצמי שלנו.

*

אני יודעת, בטח תגידו לי שזה העולם ואי אפשר לשנות אותו, ואם זה העולם אז צריך לקבל זאת בהבנה. הכול טוב ויפה, אבל זו התחושה שלי, ואני שמחה לשתף אתכם בתחושה הזאת.

זה לא אומר שאנשים צריכים להימנע מלהיות סלבים או פופולאריים. דווקא חשוב להיות סלבים ופופולאריים, אך רק אם זה חלק מההגשמה העצמית שלנו! זהו הדבר הכי טוב שאדם יכול לעשות, לממש את עצמו במטרה להגיע לקהל רב, גם אם זה דורש ממנו מחירים מסוימים.

מה שאני אומרת כאן הוא שגם אם אנשים הגיעו למקום טוב שבו יש להם קהל – שלא ישכחו שהם שם כי משהו שם אותם במקום הזה, לא בשביל עצמם אלא בשביל העולם.

אני אישית עברתי מהפך. בעבר הייתי מתבוננת באנשים ורואה חסרונות אצל כולם, וכמובן אצל עצמי. היום אני רואה יתרונות, ולכל אדם יש יתרונות מטורפים, לכל אדם! גם אם הוא... גם אם היא...

היום כשאני מסתכלת על אנשים אני מבינה שה' הוא זה שברא אותם ומשתדלת לחשוב על כולם טוב. וכשאנחנו חושבים טוב על הזולת אנחנו מושכים עליו אור מלמעלה, וכך אפשר להפוך את העולם כולו

לטובה.

איך אפשר להשתנות באמת?

כשאדם מגיע לעמדה של משפיע זה לא כדי להישאר שם, אלא הוא צריך להיות גם בעמדה של מקבל. גם כשהוא משפיע וגם כשהוא מקבל, הוא בסך הכול נמצא בתפקידים שונים בעולם, ולא רק בשביל עצמו.

מה יכול לסייע לאנשים כמוני להגיע להגשמת הייעוד שלהם? לפניכם כמה דברים שעזרו לי לצאת ממקום נמוך של פסיביות, חרדה חברתית ואילמות סלקטיבית, ולהגיע למקום גבוה מאוד של הגשמה עצמית, שזה שיא השאיפה האנושית.

1. אהבה עצמית.

אהבה עצמית זה הבסיס, תהליך עמוק ועוצמתי של הבנה ש"אין עוד מלבדו". הוא יתברך שוכן בתוכי, כך שאין עוד מלבדו, בגלל ה'.

אהבה עצמית אמיתית, בניגוד לאהבה אגואיסטית, היא הבנה שה' הוא מלך של העולם כולו, ולא רק שלי.

היא מתחילה במילים טובות של האדם לעצמו, בהפחתת שיפוטיות, בהבנה שה' טוב ורוצה טוב, באמונה בטוב המוחלט. בהשכנת שלום בתוכי, ובהבנה שכל העולם כמוני.

לאהוב את עצמי זה לומר לעצמי מילים טובות מדי יום, לכבד את עצמי, לא לרדת על עצמי, להשתדל לחשוב חיובי.

לא ידעתי שהפעולות הללו כל כך מיטיבות, עד שלא ניסיתי אותן. אז נוכחתי לדעת שהן חשובות מאוד, והן עושות את ההבדל בין אדם בריא ומצליח לאדם שסוחב את חייו ונאלץ לשרוד בעולם.

2. שוויון.

זה לא קל, אפילו מאתגר, להבין את האמת הפשוטה שכולנו שווים, כל

הבריאה כולה, ואין אדם אחד מעל הזולת.

זה חלק מהתהליך, להתחבר לבריאה מתוך הבנה שהעולם נברא בשבילי וכולנו שווים, ולכל אחד יש תפקיד ייחודי עם מעלות וחסרונות.

ורצון ה' הוא שנמצא במרכז, ולא אדם זה או אחר.

3. כנות.

כנות היא לא בהכרח משהו חיצוני אלא דווקא פנימי.

היא הכרה בעצמי, מפגמיי הקטנים ביותר ועד הגדולים ביותר. היא הסכמה להודות, ביני לבין עצמי, שאיני מושלם.

שיש בי מחשבות לא נכונות. שיש בי מידות לא טובות. שיש בי אגו, ויש בי חסרונות. וכנגדם יש לי גם מעלות.

ככל שאדם מוכן להודות באמת בינו לבין עצמו, לא להסתיר ולא לטייח, ולעמוד באומץ מול הקנאה, מול הרצון לשלוט, מול החשיבה הלא נכונה, מול הקושי שלו לקום מוקדם בבוקר, מול העובדה שהוא נצלן, נרקיסיסט, מול האכילה הרגשית.

להסכים עם זה שזה לא בסדר, אבל זה הוא כרגע. ייתכן שהוא ישתנה בהמשך, אבל קודם כול להודות, ככה בפשטות, ולקבל את עצמו איך שהוא, באהבה, בלי שיפוטיות וביקורת עצמית.

להיות שם בשביל עצמו עם דליים של הקשבה, הכלה והבנה עצמית.

ככל שהוא יהיה שם, בכנות, הוא יצליח להעז לצאת לאור באופן בריא בשביל עצמו.

זה מרחב מדהים ומבורך ששווה להשתדל להגיע אליו.

4. להפחית דרמטיות.

חשיבה דרמטית היא חינונית, חביבה וחשובה. אבל היא בסך הכול חשיבה. היא לא המציאות. לא קרה כלום אם עשיתי פדיחה לעצמי. לא קרה כלום אם לא הייתי מושלם. הכול בסדר.

5. הבנה שהכול ישתנה לטובה.

העולם חולף, דברים שבעבר הכבידו עלינו התבררו ברבות הימים כברי תועלת.

גם אם כרגע קשה, אפשר להתחבר לעובדה הפשוטה שיש מנהיג לבירה והוא רוצה שיהיה לנו טוב. כך נשתדל לתקן את עצמנו, לקבל את עצמנו, ונקווה לטוב מתוך הבנה שצריך להיות טוב, כי זו המטרה.

6. שמירת מצוות באהבה.

במשך שנים התרגלנו להתחבר לתורה ממקום של פחד וחרדה מעברות. הבסיס הזה חשוב, כי בלי פחד ויראת שמיים האדם יכול להיות קל דעת ונהנתן ולאבד חלילה את מטרת החיים.

אבל האמת היא שאדם שיש לו יראת שמיים וקיבל את התורה ביראה, טוב שיבין שהתורה היא בעצם לטובתו ולטובת העולם. שמירת המצוות היא הבסיס לעולם מתוקן מכל הבחינות, גם פיזית וגם רוחנית.

ככל שנבין ששמירת המצוות היא לטובתנו, והעברות הן כמו רעל רוחני, הפחד יפחת ונשמור את מצוות התורה באהבה.

7. להסכים לשמוע לזולת.

לכל אדם יש נקודות רבות של חוכמה. החוכמה אינה שייכת לאדם בודד או לקבוצה כלשהי.

הסכימו לשמוע מגוון אנשים וכבדו כל אדם מתוך הקשבה עצמית.

8. להסכים להשמיע את דעתו.

כן, גם לי, לך, לו, להם ולכל אדם יש מה לומר. מותר לי להתבטא, מותר לי להקשיב לעצמי, מותר לי לחשוב מחשבה עצמאית ולהביע אותה. גם אם כביכול אני טועה, לא קרה כלום. כולנו יכולים לטעות לפעמים. כללים אלו ואחרים נראים כלפי חוץ פשוטים ולא חדשים, אבל הם אלו ששינו אותי. במיוחד אמירת מילים טובות לעצמי כמה פעמים ביום, והסתכלות על עצמי מזווית חיובית. זה שיקוי קסמים מבחינתי.

היציאה מחושך לאור -
למצוא את היציאה מהיציאה

כשמבינים שצריך לכתוב, או כשרוצים לכתוב, ואין רעיונות

כולנו, כל האנשים שיש להם כישרון כתיבה, רוצים לכתוב. ספר, סיפור או אפילו מאמר. הבעיה מתעוררת כשמרגישים שחייבים לכתוב – ולא מוצאים על מה.

זה קרה לי בעבר. הייתי יושבת מול המחשב, ומה שיצא לי זה סיפור עלוב על מישהי שהלכה לחנות כדי לקנות בגדים ו... זהו, אין המשך, אפילו לא תובנה, כלום. במקרים אחרים יצאו מתחת ידי סיפורים דלים, מעורפלים ובעיקר חסרי טעם.

היו תקופות שבהן כן היו לי רעיונות, ואפילו כתבתי ספר, אבל זה לא היה זה.

בניגוד לסופרות אחרות, לי ממש חשוב לכתוב, כי בעוד רוב הסופרות עסוקות בעבודה נוספת, הרי שאצלי הדבר היחיד שאני יודעת ומסוגלת לעשות זה לכתוב.

שאר העיסוקים אינם מתאימים לי: יש לי בעיית דיבור, כך שלא מתאים לי לעבוד כטלפנית, ובכלל יש לי חרדה חברתית ולא מתאים לי לעבוד מחוץ לבית.

אני לא מסוגלת ללמוד (רק בקריאה עצמאית של מאמרים וספרים) וה-OCD שלי מונע ממני לעסוק בעבודות רבות, חוץ מזה שרוב העיסוקים האחרים לא מעניינים אותי או שאני לא טובה בהם (למשל, פעם עבדתי אצל קשישה. מה כבר צריך לעשות שם? לא ביג דיל. הקשישה הייתה אומרת לי: "לא מתאים לך לעבוד אצלי, לכי תהיי מורה". וכשלא הלכתי להיות מורה, התקשרה לאחראית ששלחה אותי ואמרה לה: "תשלחי לי

מישהי אחרת, היא לא עובדת כמו שאני רוצה..."). פרט לכך, אי אפשר לעבוד בעבודה שלא מתאימה לנו, ממש כמו בימי שעבוד מצרים.

המקום היחיד שבו אני כן מוצאת את עצמי הוא הכתיבה.

*

אבל גם אם המצב שלכם לא קיצוני כמו אצלי, הרי שאם יש למישהו כישרון לכתוב או רצון לכתוב, החובה שלו לעצמו היא לממש את הכישרון הזה.

וכאן אנו חוזרים לשאלה: איך למצוא רעיונות? כיצד נגיע למבוע הפנימי הקסום של הכתיבה?

ראשית, אומר מה לא לעשות.

לפני חודש החלטתי לנסות לכתוב סיפור קצר ולשלוח אותו לעיתונות. היה לי רעיון מה יהיה המסר, מצאתי מקום שבו הסיפור יתרחש, בניתי את הדמויות והתחלתי לכתוב.

ואז הגיע התסכול: הכתיבה הייתה כבדה, לא זרמה בכלל, חשתי במצוקה. וכשאנחנו מרגישים במצוקה, ואין תועלת בעבודה שלנו, אז מה אנחנו עושים? מתחמקים.

וזה מה שעשיתי.

שמרתי את הקובץ ולא שבתי אליו.

הנה הטקסט:

מה שעדיף להשאיר אצלנו.

אני ממליצה לכם להסכים להיות לא שגורתיים, לבחון את המחשבות גם אם הן לא מקובלות, אולי יש שם משהו עם אמירה. אם אתם מרגישים שהרעיונות שלכם לא מתאימים, הניחו אותם בצד וחפשו רעיונות נוספים, אולי בהמשך אפשר יהיה לבחון אותם שוב ולמצוא בהם אוצרות.

היו אותנטיים. היכנעו למי שאתם ויצרו מתוך חיבור לעצמכם. רוב הסיכויים שלא כולם יתחברו לדבריכם, אבל יש סיכוי שכן. הרי בדרך כלל לא כולם יתחברו, אז לפחות תכתבו מתוך עניין.

והכי חשוב: תיהנו מהכתיבה, כי זו המטרה העיקרית, ותהיו מוכנים לעבור מסע. ותכל'ס, סיפור שכיף לכתוב – כיף גם לקרוא.

אל תפחדו להביא משהו ייחודי. אומנם ייתכן שהקוראים לא יתחברו, אך גם ייתכן שזה יהיה הדבר הבא! בכתיבה ייחודית יש פלוסים גדולים, שהעיקרי שבהם הוא שהכותב נהנה מהכתיבה כי הוא מרגיש שהאישיות שלו באה לידי ביטוי, ואין לאדם דבר אהוב יותר מהאישיות של עצמו.

אל תפחדו להגביל את עצמכם, כי בזכות הגבולות אנו נאלצים להיות יצירתיים. למשל, כשהתחלתי לכתוב החלטתי שבספרים שלי לא תהיה אלימות, והצלחתי בסייעתא דשמיא לעמוד בזה ולכתוב שלושה ספרי מתח ('קוד נפוליאון', 'הצעה לסדר' ו'סדר הפוך') בלי אלימות. נראה איך אעמוד בתנאי הזה בספר הבא.

אני רוצה להוסיף הערה קטנה. בספר 'קוד נפוליאון' הבאתי את סיפורו של המיליונר הישראלי תומר אהרונוביץ. אני האדם הכי הפוך מדמותו של תומר, ולאחר שכתבתי את הספר (היה מאתגר מאוד!) ראיתי ברחוב

כמה אנשים, חילוניים ומבוגרים, שדמו בעיניי לדמותו של אהרונוביץ, פרי דמיוני. פתאום הבנתי שאפילו אם הם קצת כמוהו – אז אני מכירה אותם, הם קיימים בתוכי – והסתכלתי עליהם במבט ידידותי יותר.

הכתיבה על קשת של דמויות שונות והניסיון להיכנס לנעליהן גורמים לנו להיות ידידותיים יותר לבני אדם ולהרגיש מחוברים לעולם. זו המתנה הכי חשובה שאפשר לקבל מהמסע הזה של הכתיבה.

*

ואחרי שכתבתם, ויש לכם מוצר ביד, איך תגיעו לקהל?

אני מאמינה גדולה שיש מקום לכל סיפור, ולכל יצירה יש קהל (קהל לא תמיד אמור להיות משהו גדול, אלא אפילו יחידים שמתעניינים). אם הוצאה לאור דוחה, חלילה, את כתב היד, יש הוצאה לאור נוספת. ואם גם היא דוחה אותו, יש עוד אחת...

אחרי הכול, תמיד אפשר להוציא לאור עצמאית (עדיף כמות קטנה מאוד, כדי לא להיתקע עם מלאי של ספרים) ולנסות להיות יצירתיים בשיווק.

המסע הזה של היציאה לאור הוא משותף לכולם. לכל אחד יש מה למכור לעולם, איזו בשורה חדשה ומגניבה.

ואם לא מצאתם קהל – לא קרה כלום! כי ביציאה לאור, התנועה אמורה להיות פנימה ולא החוצה.

הפירוש הוא שאתם החשובים בתהליך הזה, והקהל ימצא את דרכו

התפקיד שלנו במערך ההצלחה

בואו נדייק מה תפקידנו במערך ההצלחה: התפקיד שלנו הוא לא להשפיע, לשווק או למכור, גם לא שיראו אותנו או שנקבל תשומת לב.

אם כן, מה תפקידנו בכל מהלך היציאה לאור והשיווק?

הפנימו היטב את המשפט הבא, הוא חשוב ביותר: התפקיד שלנו הוא לעורר אצל הקהל הזדהות, ולעודד אותו לפעול – וכך התוצאה בכל מקרה לא תהיה שלנו, אלא בידי הקהל.

נמשיל את העניין לאדם שרוצה למכור פרחים או פירות. הוא צריך לשתול, להשקות, להתפלל, להמתין, לחכות, לשוב לחכות, להשקות שוב ושוב, ורק אז לקטוף. כעת יש לו מוצרים שהוא עבד עליהם, עמל בשבילם, והם צריכים להגיע לצרכנים.

האדם הזה צריך להבין שעמלו לא היה לשווא. הוא לא מוכר לצרכנים את עצמו, ואפילו לא את הפרחים שלו. הוא מוכר לצרכנים את הפרחים שלהם, את הפירות שלהם.

המוצרים שייכים לצרכנים ולקונים. וככאלה – המוכר אינו צריך לנסות לשווק את המחשבות שלו, את העבודה שלו, את עצמו. הוא צריך לחשוב: איזה ערך יביאו הפירות שלי לאנשים? טעם טוב, ויטמינים, בריאות.

והפרחים? איזה ערך יש בהם? יופי, מתנה, הוקרה, כבוד, ייחול לימים טובים.

הוא משווק את המוצרים לפי הערך שלהם.

כעת נותר לכם לחשוב על עצמכם: השתדלתם, נלחמתם, חשבתם,

חיפשתם והשקעתם – כעת המוצר שלכם בעל ערך. אנשים יכולים ליהנות ממנו.

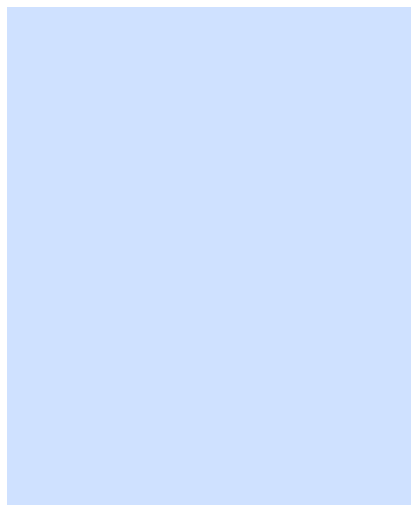
שימו את עצמכם לרגע בצד, וחשבו על הקונים שלכם. שימו בצד את הגאווה, את הענווה, את ההצטנעות. איזה ערך המוצר שלכם ייתן לקהל?

אה...!

אתם לא אוהבים להיות במרכז? לא מאמינים שיש בכם ערך?

אבל הציבור יכול להפיק תועלת מהייחודיות שלכם! מהמאמץ שלכם! האם לא חבל שבגלל ענווה או גאווה הציבור יצא מופסד? מה היה קורה אילו מוכר הפירות היה פועל מתוך נקודת מוצא של ענווה ושפלות?

התוצרת שלנו היא לא שלנו באמת אלא פיקדון מאת המלך הגדול, בורא עולם, ועלינו לעשות הכול כדי להפיץ מסרים חיוביים ולעשות את השליחות שלנו בעולם.

שרביט הביטוי

אחד האתגרים הגדולים ביציאה לאור היו המחשבות שלי: "מסכנים הקוראים, למה הם צריכים לקרוא אותי?", "אני משתלטת לאנשים על התודעה, וזה דבר ממש לא טוב", "אני אדם פשוט מאוד, למה לי להידחק לקבל במה?".

בעיקר הרגשתי רחמים פשוטים על האנשים שצריכים לסבול אותי. דווקא אני? למה שאבזבו לאנשים את הזמן? בטח כולם רוצים שאפסיק לכתוב. יש לי סגנון מוזר, בטח הם רוצים שאעוף להם מהעיניים, אנשים לא מחבבים סגנון כמו שלי. למה לי להידחק? אני לוקחת מקום של אנשים אחרים. יאללה, מספיק!

מצד שני, היו גם מחשבות אחרות: אולי יש בדברים תועלת? אולי הם יעזרו להביא את הגאולה? אולי, גם אם הדברים שלי גרועים, הם יכולים לעשות טוב, כמו דבריו של בלעם, להבדיל?

כל הזמן התרוצצו בראשי מחשבות התנגדות לכך שנטלתי לעצמי את שרביט הביטוי. לפעמים הייתי מחליטה להפסיק לכתוב לציבור, ואז היה קורה איזה משהו, ואני הייתי מתחייבת לפני ה' להמשיך לכתוב, מתוך הבנה שאולי זה רצוננו, שנעביר זה לזה ידע ומחשבות.

היום המסקנה שלי היא שאנשים לא באמת קוראים אותי! גם אני לא קוראת אנשים. אנשים קוראים - תנחשו מה? - את עצמם!

גם אני קוראת את עצמי. כל אחד לוקח ממה שהוא קורא את מה שמתאים לו מזווית הראייה שלו.

וזה יפה וחשוב שכל אדם יתבטא, גם אני. למה לא? אם יש משהו שבוער

בנו, איזה כישרון או רצון לקבל במה, זה בסדר, זה לא בהכרח דבר פסול. היום אני מבקשת סליחה מעצמי שלקח לי כל כך הרבה זמן להבין את זה. ההבנות הללו עדיין לא חלק ממני, אבל אני מבינה שעליי להגיע לשם, למקום נדיב כלפי עצמי. שיש בו עין טובה לעצמי, ופרגון לעצמי, ועידוד לעצמי. מקום מאפשר, מרחב של עין טובה לעצמי. כי הקנאה נולדת באדם כשהוא מגביל את עצמו, ולא נותן לעצמו אישור לפרוץ ולהתקדם.

זה אומנם לא פשוט, לאפשר לעצמך להיות, אבל זו חובתנו לעצמנו וחובתנו לבורא יתברך שמחדש בכל יום מעשה בראשית, ומצפה בכל יום לאדם שיחזור אליו יתברך, למתנות שהוא רוצה לתת, לאמונה שהוא טוב, ומגיע לנו טוב - וטוב זה גם הגשמה עצמית, והוא נמצא אצלנו, בתוכנו, ולא דווקא בחוץ.

כן, מותר לי להתבטא, היכן שאני רוצה. מותר לי לחשוב ולהעביר הלאה את מחשבותי. אני לא צריכה לבזות את עצמי בעיניי או לשלול את עצמי. למרות שאני מרגישה שאין בי משהו מיוחד, עליי להתמלא חמלה לרצונות שלי, ולא להתעלם מהם.

ומותר לכל אדם לחשוב אחרת ממני, לחלוק על דעתי, או לחשוב חשיבה עצמאית.

ואף אחד לא כועס עליי על שאני מתבטאת בדרך שלי, מהסיבה הפשוטה, שאני מעניינת את עצמי בלבד, וכל אחד עסוק בעצמו, ונקודת המפגש בינינו, בין כל האנשים בעולם, משולה למרחק שאמור להיות בין כלי רכב בכביש. כל אחד אמור לשמור על מרחק סביר מהזולת, להיות נאמן לכללי הדרך, ולהתנהל בדינמיקה שנותנת כבוד ומרחב והסכמה שיש לנו - וגם לזולת - מקום.

מה המניע שלכם?

כדי לכתוב ספר, או כדי ליצור ולהתקדם בחיים, צריך להיות מניע כלשהו. המניע האידיאלי ביותר הוא פשוט אהבת המקצוע, ערך עצמי חיובי, רעיון טוב שמוביל להוצאה לפועל.

כנראה הכוח המניע של רוב האנשים הוא כזה – כוח מניע קלאסי של השראה או כישרון מעניין. אבל יש כוח מניע חזק יותר, עוצמתי, שהוא דלק מצוין להניע את האדם לפעול ולהתקדם – או חלילה ליפול לדיכאון. הכוח המניע הזה הוא רגשות שליליים.

אך רגשות שליליים לבד לא מספיקים. צריך שהם יהיו מלווים ברצון לשיפור, בהתקוממות מסוימת נגד חוסר צדק חברתי או אנושי כזה או אחר.

דוגמאות לרגשות שליליים שיכולים להיות כוח מניע מצוין: אשמה, קנאה, תחושת השפלה, חוסר צדק, כעס.

פעם קראתי שיר שהיה כתוב בו: "וככל שהם יגידו 'לא' / אני אגיד – יותר!" (עדי אברהמי). המילים האלה הן בעיניי השראה לכל האומנים והיוצרים שחשים דחייה (ורוב היצירות, על פי ההסתברות, יידחו). ככל ש"הם" – וזה יכול להיות קולות פנימיים או התנהלות חיצונית – יגידו "לא", תחשבו שזה אמור להיות מניע חזק יותר, ותגבירו את האור שלכם עוד יותר.

ביקורת מהקהל

אחת המתנות בשיווק עצמאי של הספרים שלך היא העמידה הישירה והבלתי אמצעית מול הקהל.

משום שאני אמורה לשווק את הספרים שלי בעצמי, התחלתי לגשת לספריות ולנסות למכור להן ספרים. וכך קיבלתי טלפון מספרנית אחת. "תקשיבי, מישהי קראה את הספר שמכרת לי וממש התרגזה", היא אמרה לי ישירות.

"למה?" רציתי להבין. לא נבהלתי, כי ידעתי שמדובר בספר מעולה.

הספרנית ניסתה להסביר, אבל לא ממש הצליח לה, ההסבר. הבנתי אותה, כי רוגז הוא רגש שעולה בלי שנבין מדוע.

"אני מוכנה לקחת את הספר בחזרה ולהחזיר לך את הכסף", אמרתי בנדיבות.

"לא, מה פתאום, לא התכוונתי להחזיר", היא אמרה.

האמת, זה בסדר שלא אוהבים ספר. גם אני לא אקרא כל ספר אלא אבחן אם הוא מתאים לי. וקורה לא פעם שאחרי שני פרקים אני מפסיקה לקרוא ולא נותנת לספר עוד צ'אנס, כי אין לי חיבור עם הלך הרוח שלו. בניגוד לעבר, אז קראתי כמעט כל דבר, מלבד ספרים בודדים.

בכל זאת, ניסיתי להבין למה אנשים יכולים להתרגז בגלל הספר 'סדר הפוך', וקצת הבנתי אותם.

אני עברתי (ועדיין עוברת) תהליך, ומתוך הקושי הגעתי לחירות

תודעתית. ניפצתי המון אמונות שגויות מתוך רצון לבנות משהו יציב ומחובר לכורא יתברך בלי אינטרסים וכלי אגו.

אני מקפידה על קלה כבחמורה, יש לי השקפה חרדית ממש, אבל היום אני מבינה שכדי להגיע לעולם מתוקן צריך לבחון מה אנו עושים באמת לשם שמיים ומה סתם מסיט אותנו מהמטרה – והמטרה היא שיהיה לנו טוב בכל הרבדים, הפיזי, הנפשי והרוחני, ושנהיה שמחים.

קריאת התיגר הבלתי ישירה הזאת לא נעימה, ואפילו מרגיזה.

בתחילת הדרך, כשהתחלתי להבין לאט לאט את האמת, גם אני הרגשתי חוסר נחת וחוסר שקט. התעצבנתי בשם כולם. חשבתי מה תהיה התגובה של האנשים אם הם יתחילו להבין כמה דברים...

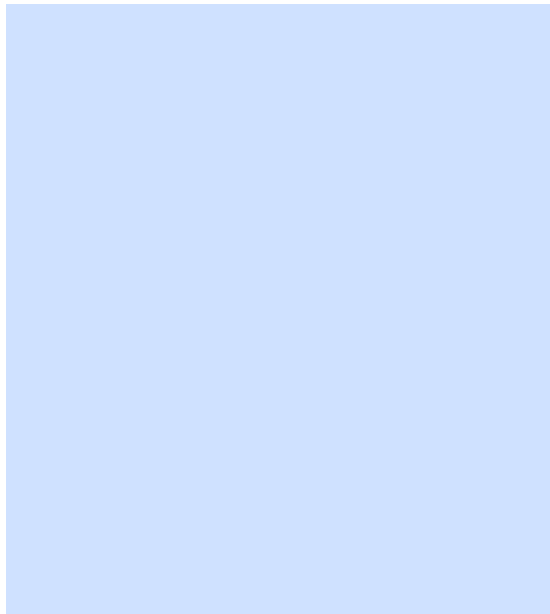
במיוחד הפליא והכעיס אותי להיווכח שיש אנשים שמדברים רוחניות גבוהה ומדהימה ומחוברים לעצמם ולבורא, אך הם לא חרדים (ויש להם גם קצת שקר, מה לעשות). זה הפריע לי, כי הרי הבורא הוא של החרדים, שמקדישים לו את כל חייהם בעולם הזה!

כעסתי גם על עצמי. הרגשתי שאני לא אמורה לכתוב חידושים כי זה דבר ששמור רק ללומדי התורה. זה הביך אותי ממש. הם אנשי העמל האמיתיים ולא אני!

היה לי קשה מאוד להבין דברים מסוימים. לא הסכמתי עם הרבה תובנות אמיתיות, כי הן נראו לי לא צודקות במבט ראשון.

אז הכול בסדר. מותר להתרגז, רק צריך לזכור שלא אנחנו או החשיבה שלנו הם המטרה. וכן, הדרך לאמת האישית של כל אדם עוברת גם בהליכה על שברי זכויות של שקר. וזה מפריע ואפילו מרגיז מאוד לפעמים.

נמצאת בתוכנו, מאחורי כל הקליפות של ה"מה יגידו" וה"מגיע לי" או "לא מגיע לי כלום", וה"אני בסדר" או "אני לא בסדר". היא אמת ברורה וכיפית, קצת מאתגרת ודורשת משמעת, וכשמוכנים להיכנע ולהבין שה' הוא טוב ומיטיב, ומידותיו י"ג מידות רחמים, הכול מסתדר. כי לכל דבר יש תפקיד. עובדה, אפילו מהטלפון של הספרנית יצא מאמר שלם:)

חוסר הנוחות הזה משותף לכולם. גם לי לא תמיד נוח עם זה. אבל זו המציאות, וזו האמת. אי אפשר להתכחש לאמת לאורך זמן.

היום אני מבינה שכולנו בעצם שליחים להעברת מסרים מהבורא, ותו לא. לא משנה מה המראה של הכלי ומה הציבור שממנו הוא בא. והכול תלוי בקהל. אם הקהל ראוי – אז הצינורות, כביכול, משמיעים דברים טובים. כמו בלעם שלא הצליח לומר דברי שטנה בגלל רמתו הרוחנית של העם.

כלומר, החידושים הם פונקציה של המאזינים. ככל שיהיו יותר מתעניינים ויותר קהל שירצה לקבל מסרים בתורת הגאולה – והתרבות המשלבת מודעות עצמית היא כנראה חלק מתורת גאולה, כי גאולה היא בעצם גילוי, וחלק מהגילוי הוא מודעות, גם עצמית וגם חברתית ולאומית – כך היא תלך ותגבר ותגיע לממדים מדהימים.

אז הכול בסדר, אפשר להישאר חרדים ואפילו מאוד, ובד בבד להבין שהמטרה של הבורא היא שנמליך אותו, וכדי להמליך אותו צריך לדעת מי הוא. הבורא נמצא גם בעולם החרדי, אבל הוא מחיה גם את שאר חלקי הבריאה. ויש סיבה לכל דבר.

אני ספציפית, וגם כל אדם, או ספר כזה או אחר, לא חשובים ברמה שאמורה להרגיז אנשים אחרים חלילה, אלא צריך לבחון את הדברים ממבט גבוה.

לי עצמי קשה לפעמים להבין כמה אני טועה. זה לא אומר שאני לא צריכה לומר בכנות: טעיתי, בחרתי בתורה של עצמי ולא בתורה שלך, ריבונו של עולם.

והתורה של הבורא אינה מתבטאת דווקא בספר 'סדר הפוך' חלילה, היא

סוף טוב הכל טוב

אחד הדברים החשובים ביותר בכתיבת ספר הוא הסוף.

כיצד תכתבו את הסוף האולטימטיבי והמתאים ביותר?

הנה כמה עצות:

1. הכניסו תקווה (עדיף שהתקווה תהיה בעלת משמעות מעניינת ומאתגרת).

2. השתדלו שרוב הדברים הלא פתורים יפתרו.

3. אל תיתנו לקורא לצאת בתחושת אכזבה. אל תיתנו לו את התחושה שהכול היה לשווא.

4. עדיף לשלב הומור.

5. אל תפגעו בגיבור הספר, וגם לא בגיבורים המשניים, ואל תרמזו על פגיעה אפשרית. להפך, תנו להם תקווה והגנה, והציגו את הדברים כך שתיווצר אצל הקורא ההרגשה שהכול היה כדאי.

6. אפשר לרמז שלא הכול מושלם, להשאיר בעיה קטנה או לפתוח בעיה קטנה חדשה אבל זניחה. את הבעיה הגדולה פתרו באופן משביע רצון.

לדוגמה – וסליחה שהדוגמאות שאני מביאה הן דווקא מתוך הספרים שלי – בכל מהלך הספר 'קוד נפוליאון' הגיבור, תומה, חושש להיכנס לכלא. בסוף בית המשפט גוזר עליו מאסר, אבל ממש לא ארוך, ותומר מוכיח בגרות ומקבל את המאסר באמירה יפה שגם שם "אתה יכול

למצוא את החופש בתוך ליבך".

בספרי 'הצעה לסדר' יש אכזבה מסוימת, כי הגיבור לא הוכתר למלך על מדינת ישראל, אבל חזר לעבודתו במשכן הכנסת. אחרי כל המסע שעבר הוא נשאר באותו מקום אבל עם תובנות חדשות, שזו אמירה הומוריסטית, לטעמי.

ב'סדר הפוך' הסוף מעורר תקווה שהגיבור מצא את השידוך שלו, אבל הגיבור הפרנאידי מזהה שיש אחריו מעקב חדש, ואפשר לנסות לנחש מי עוקב אחריו.

אני זוכרת שפעם, אחרי שהתחלתי לקרוא בספר כלשהו, הייתי בטוחה שזכיתי בספר חלומותי. הוא התחיל כל כך טוב, ולמרות המאורעות הלא פשוטים חשבתי שהכול יסתדר. הכתיבה הייתה נהדרת. אבל ככל שהעלילה התקדמה הכול הפך להיות גרוע, עד שהסוף גרם לי לאבד אמון בסופרת ולתחושה קשה ומרירה.

התמודדות עם גמגום ועם אתגרים נוספים

לפעמים אני מתמודדת עם גמגום, ולפעמים הדיבור שלי רגיל. הגמגום מגיע דווקא בזמני לחץ, כשמישהו מחכה לדבריי, וכמובן מול אנשים שאיני מכירה.

במשך שנים רבות נמנעתי משיחות טלפוניות. לא רציתי להיות במבוכה הזאת. היו כמה מקרים שממש ערערו לי את הביטחון העצמי, כשגמגמתי מאוד באוזני נציגי שירות והם ניתקו לי את הטלפון בפנים. זה היה ממש לא נעים.

אבל עם הזמן עברתי תהליך של חיבור לעצמי, וכיום אני בסדר עם זה. למדתי לא להתבייש במי שאני או להעביר על עצמי ביקורת, אלא לאהוב את עצמי כמו שאני.

למה אני מספרת לכם את כל זה? כי לפני כמה ימים הייתה לי שיחה עם נציגת שירות. רציתי לקבוע תור, וקצת התקשיתי לדבר, והיא פשוט טרקה בפניי את השפופרת. זה היה מעין תיקון בשבילי, כי לא נבהלתי, לא נעלבתי ולא הרגשתי רע. אמרתי לעצמי: מסכנה, בטח היה לה קשה. אולי היא הייתה נבוכה, מי יודע?

החלטתי להתקשר שוב. חייגתי ולא היה מענה. ניסיתי שוב, וככל שהמתנתי הרגשתי כיצד הביטחון העצמי שלי עולה. כשהיא ענתה לי, לא דיברתי איתה בכעס. אומנם קצת נתקעתי בדיבור, אבל אמרתי לה שקודם לכן ניתקו לי את הטלפון באמצע השיחה.

”אה... באמת? אולי לא אני”, היא אמרה.

”כן, אולי זו הייתה משהי אחרת”, אמרתי.

יותר לא הייתי מסוגלת לקרוא את הספרים של הסופרת הזאת.

אולי התגובה שלי הייתה מעט קיצונית, אבל זו הוכחה עד כמה הסוף חשוב, וצריך לשים לב אליו ולכתוב אותו כראוי.

אני מנסה להיזכר בספרים שהסוף שלהם גרם לי לחשוב שהקריאה בהם הייתה שווה. אני חושבת שאם הספר זכור לטובה סימן שהסוף שלו נכתב מעולה, וכן להפך.

סוף טוב, לדעתי, אמור לעורר תחושת משמעות, אכזבה או עקיצה קלילה (רק אם היא משרתת את העלילה), ועדיף גם תקווה ואפילו חיוך. סוף כזה שימלא את הלב בתחושה של “וואו, איזה מסע, איזה יופי, אילו דמויות, הכול היה שווה”.

למחות את עמלק בקומיקס

יש סדרות קומיקס היסטוריות, בהן גם סדרות על השואה. הסדרה 'חרב מרגליות', למשל, מציגה את השואה מזווית משעשעת מעט, כאילו היא קייטנה קסומה, עם אנשים אמיצים ושימפנזה עם כוחות על שאוהב יהודים ושונא נאצים. כותבים נוספים מגישים גם הם סיפורי שואה, חלקם דמיוניים, או סיפורים על ימים אפלים אחרים.

הסיפורים הללו לא תמיד מזעזעים מספיק, ולא תמיד מעבירים את רוח המציאות כפי שמתבטאת בסיפורי הניצולים.

האם זה טוב? האם הדרך הזאת של שינוי המציאות הכבדה למחויכת או קלילה יותר היא דבר חיובי?

פעמים רבות עולה הטענה שזה מעוות את ההיסטוריה. מצד שני, הייתכן שבעצם ספרי הקומיקס הללו מקיימים את מצוות מחיית עמלק?

זיכרון הוא דבר חשוב ביהדות. ובעוד שאת יציאת מצרים הצטוונו לזכור - לערוך סדר בליל הסדר פעם בשנה, שלוש פעמים בשנה לעלות לרגל, להזכיר בכל יום בשלוש תפילות, בברכת המזון ובקידוש בשבת - את זכר עמלק אנו מצווים למחות.

ולמחות זה אומר לא לזכור. לשכוח. למחוק, לא לתת כוח לאלימות. לא לתת בתוכנו מקום לרע.

הזמן היחיד שבו אנו אמורים לזכור למחות את עמלק הוא בחודש השמח בשנה, חודש אדר. עמלק מוזכר בזמן שמח, כדי שיהיה לנו כוח להתגבר עליו.

המשכתי לדבר איתה, קבעתי את התור - והיא לא רצתה להפסיק לדבר איתי! פתאום היא הפכה להיות אדיבה באופן יוצא דופן, הסבירה הכול בהרחבה, והשיחה הייתה נפלאה למרות הגמגום.

ההסבר שלי לזה הוא שכשאדם אוהב את עצמו באמת, שם את עצמו לפני הכול, ומבין שהוא לא צריך לחיות את הסביבה אלא להיות נאמן לעצמו - הקסם מתחולל והעולם מתחיל לחייך אליו.

היחס הזה נכון לא רק לגמגום אלא לכל בעיה. אני חושבת שראוי שכל אדם ישנן לעצמו שרק הוא חשוב. גם הסביבה חשובה, כמובן, בגבול מסוים, אבל רק הוא במרכז.

נאמר לכל מי שרוצה לשמוע שרק הוא חשוב בעיני עצמו, נסכים לדבר בפתיחות על הבעיות שלנו לא מתוך התנצלות אלא מתוך הבנה שזה בריא להיות פתוח וכן, הן במחשבה והן בשיח אמיתי.

ואם יש דברים שלא נרצה לדבר עליהם - גם זה בסדר, אבל לא מתוך הסתרה ובהלה, אלא מתוך הבנה שהפרטיות חשובה.

לי, למרות ההתמודדויות שלי, החשיבה הזאת מסייעת. הלוואי שהיא תסייע גם לאנשים נוספים.

עמלק זה גם עצב, מחשבות רעות, כל מה שהוא ההפך משמחה.

אין זה מחייב שתמיד נוכל להתגבר על העצב, אבל אפשר לבקש מה' עזרה, ולהתחבר לטוב המוחלט של ה', שלא חפץ ברע.

עמלק הגיע לעולם בעקבות זיהוי רפיון בדרך. הכוח להתגבר עליו הוא להוסיף אמונה במרץ ובמלוא הכוח, לא לתת מקום לרע, לצמצם אותו ולהעלים אותו מהאמונה ומהתודעה, להגיע למצב של הודיה ושמחה ותחושה של שלמות מתמדת.

ככל שנעלים את עמלק מתודעתנו, לא יהיה לו יותר כוח גם בעולם והוא ייעלם לגמרי, בחדר ה' יתברך שחפץ בטוב.

פירוש נוסף למחיית עמלק הוא להפוך אותו למוח, לחשיבה, ולא לאנרגיה או לרגש. לטפל ברע על ידי חשיבה, ולא על ידי רגש - זו הדרך הטובה למחות את עמלק ולהפוך אותו למה שהוא באמת: חסר משמעות.

*

נאמר "זכור את אשר עשה לך עמלק..." אשר קרך בדך ויזנב בך כל הנחשלים אחריך" ואז: "תמחה את זכר עמלק".

לזכור - את הסיבה, את הסיטואציה, כדי לא להיות כמו בת יענה. למחות - את הזיכרון שלו, את הרגש הכבד שהותיר בנו. למצוא את האור ואת הטוב, ולמחות את הרע.

לא להתעלם מהרע, לזכור שצריך למחות אותו. כן למחות את הרגש

שהותיר בנו - ולא להשאיר ממנו כלום.

לא נסלח ולא נשכח, אבל גם לא ניתן לו להשפיע עלינו לחוש רע.

אומנם כשרע - מרגישים שרע ואי אפשר למחוק את התחושה, אבל לא צריך לשחזר את הרע, אלא לנסות להבין מה הוא בא לספר לנו, ולהבין שה' טוב ומיטיב ורוצה לתת לנו רק טוב.

ביקורת

אדם ממוצע ירגיש לא נעים לשמע דברי ביקורת. לעומתו אדם עם אגו פגוע ירגיש כמו חיה פצועה. תחושת נחיתות ישנה עלולה להתעורר אצלו, יחד עם שלל תחושות ממש מעניינות ששווה לחקור, כמו רצון להוכיח כמה אתה שווה באמת.

למעשה, אדם עם אגו פגוע חי כל הזמן בתחושה שהוא על הקצה, כך שאפילו רמז לביקורת יכול לגרום לו לתחושה של סוף העולם, כאוס וסערת רגשות – התגלמות של נרקיסיזם.

איך אפשר להתמודד עם המצב הזה? בעזרת חיזוק עצמי תמידי. העלאת הביטחון העצמי והערך העצמי באופן יומיומי, כמו נטילת ויטמינים לגוף, נעשית על ידי שינון מילים טובות שמחזקות את הנשמה.

לאחר מכן נבחן: מה המטרה שלנו, בעצם?

המטרה האידיאלית היא להגיע לטוב. אם כך, ייתכן שטוב לקבל ביקורת, כי ביקורת יכולה לקדם אותנו.

ואם המטרה היא להגיע לטוב אז עדיף לחיות בטוב.

כדאי להביט על העולם ממבט גבוה יותר. במקום לחוש קטנים ופגיעים אפשר פשוט להבין שכולנו שווים לחלוטין, וכפועל יוצא מכך כל ביקורת או רמז לביקורת לא נועדו להקטין אותי אלא לכוון אותי לטוב.

בדרך החשיבה הזאת אנחנו הופכים, בסייעתא דשמיא, לבעלי עוצמה פנימית לא מנוצחת, משום שאנו לומדים להתייחס לכל תחושה כאילו היא עוד כלי בארגו הכלים שלנו. וכשאנחנו המנהיגים של הכלים הללו – נחוש תחושת יציבות נהדרת.

וייתכן שמי שמעבירים ביקורת, במקרים רבים, חיים בעולם פנימי מסוים, עם חשיבה עצמאית שאינה קשורה אלינו כלל. מותר לכל אחד לחיות בעולם משלו ולהבין שכדאי ושווה לכבד את עולמו של הזולת. באופן הזה נגיע, בעזרתו יתברך, לאחדות אמיתית.

הצד האפל של הכתיבה

לכל אחד מאיתנו יש שליחות, והשליחות הזאת צריכה להיעשות מתוך הכנעה מוחלטת לפני בורא עולם. עלינו להשליך עליו את עצמנו ואת העשייה שלנו, מתוך ביטול מוחלט.

תמיד אהבתי לכתוב. למרות שאני מהמגזר החרדי וגם יש לי אופי שמרני, יש באופיי צד אומנותי חופשי מאוד.

לפעמים אנשים לא מבינים מה זה אופי של אומן, אופי חופשי שאינו מסוגל להיכנס להגדרות, לגבולות או לסדר, למרות שבתוך תוכם כל בני האדם זקוקים באופן נואש לגבולות ברורים.

כך שנראה לי שכמה שאני חרדית, יש בי גם צד חופשי שחש מאוים מכל תחושה של סמכות.

אני לא מחבבת סמכות, ורואה במסד פן מאוד לא רצוי כשהוא בא להשתלט על בני אדם או לגזול את החופש שלהם לא בצדק. אומנם חשוב לסייג ולומר שסמכות היא דבר רצוי, אבל היא צריכה לבוא מתוך מקום של ענווה והכנעה.

מה שאני רוצה זה לשתף אתכם בקשיים הנפשיים שנתקלתי בהם בחיי.

קודם כול, תחושת אשמה. הייתה לי הרגשה שאני אשמה במה שקורה בעולם. וכשזה הגיע לכתיבה – הייתי בטוחה שהכתיבה שלי מזיקה.

כיצד? הייתה בי אמונה טפלה שאם אני כותבת שם של מישור, והוא מת, זו אשמתי. וזה קרה. אנשים מתו, וחלקם היו בעלי שמות זהים לשמות של הגיבורים בספרים או בסיפורים שכתבתי לעצמי.

האשמתי את עצמי, לא הבנתי איך העולם מתנהל. האם אני אשמה?

לכתוב את המילה אשמה זה קל מאוד, אבל לחיות בתחושה כזאת זה ממש כבד. מדובר בתחושות קשות מאוד של רצון לא להיות קיימת.

אבל למה שאהיה אשמה? יש בורא לעולם! זה לא הסתדר לי. האם העולם מתנהל חלילה באופן כל כך גרוע? אבל עדיין התחושה הייתה חזקה מאוד. אז פחדתי מהצל של עצמי, ונמנעתי מהדבר שאהבתי וידעתי לעשות: כתיבה.

חזרתי לכתוב רק בעקבות טלטלות חזקות שעברו עליי.

בפסיעות קטנות התחלתי שוב לכתוב, והבנתי שאני חייבת לחוש הכנעה לפני ה'. "ה', אני לא כותבת, זה אתה כותב, אתה אחראי על הכול, אני רק המקלדת. תעשה שלא יקרה רע מהכתיבה שלי", ביקשתי כל הזמן. והבקשה הייתה כמובן שלא יקרה דבר רע באופן עקיף, שלא תהיה השפעה רעה על העולם בגללי.

למעשה, במבט לאחור, משהו מוזר קרה בכתיבה שלי: ניבאתי ולא ידעתי מה ניבאתי. למשל, את הספר 'סדר הפוך', המציג את סערת הרפורמה המשפטית – התחלתי לכתוב לפני שהתגבר המאבק בין בתי המשפט לראש הממשלה במציאות. כתבתי מתוך אינטואיציה, ויש אומרים שאינטואיציה היא סוג של נבואה.

דברים רבים התחדשו לי במהלך הכתיבה. זה היה מפליא ממש, וקצת הרבה גזל לי מהאגו. הרגשתי שלא אני כתבתי את הספר.

בשיחה עם כותבות נוספות הן הסכימו שגם להן זה קורה: בתהליך הכתיבה יש תחושה שמישהו אחר כותב, וזה דווקא נפלא מבחינתן. אני לא אהבתי את זה. רציתי להרגיש שאני זו שכותבת, אבל הבנתי

ואסיים באמירה מחויכת. אני לא יודעת מה נחשב יותר לגאווה, לומר שאנחנו כותבים ויוצרים או לומר שזה היה אלוקים...

עולמות מנוגדים

אני מנסה ללמוד מה זה אומר לצאת לאור.
זה אומר שמישהו צריך לראות אותי?
לקרוא אותי?
שאני צריכה להיות כל הזמן מול קהל כלשהו?
לא נראה לי.
אז מה זה לצאת לאור באופן אמיתי ואיכותי?
אולי זה
פשוט
להצליח להיות בשקט,
לחיות בתוך עצמך
ואז לנסות ליצור משהו.
ואם שלמים עם התוצאה –
לשווק אותו לקהל
בלי רצון ובלי מטרה אישית
אלא כי צריך
וזה טוב לך ולעולם.
בלי לצפות לכלום,

לנסות להציע את הטוב שלך

בלי לצפות להגיע לגדולה.

זה היכולת להיות, לדבר, להעביר הלאה

ולשלב עם זה את היכולת

לחיות את עצמך

ולשתוק.

זה להיות גם מפורסם, כביכול,

וגם אנונימי.

זה לשלב

בין עולמות מנוגדים

ולהצליח לחיות בשלום

בכל העולמות.

כן, כן,

זה המקום שבו אתה יוצא לאור

ומצליח להישאר

ולהתכנס

לתוך הצללים,

מתוך הבנה

שאתה לא יוצא לאור

ולא נכנס לצללים

אלא חי את חיך.

עושה מה שמתבקש ממך

באותו זמן:

אם לכתוב

אז לכתוב,

אם לשתוק

אז לשתוק,

אם לדבר

אז לדבר.

*

נאמר "ברוב עם הדרת מלך".

כשיש פרסום, יציאה לאור, קהל – שם מתגלה המלך.

הבעיה היא שיש פה הרבה אור. אלוקות זה אור. ופרסום זה אור. והאדם מתקשה להכיל את האור. הוא מתבלבל.

האור גם לא שייך לאדם היחיד, בהכרח, אלא שייך לאלוקים שחפץ

שכל הבריאה שלו תתפרסם ותראה אור.

לפיכך, צריך לשלב גילוי אלוקות – יציאה לאור והגשמה עצמית – יחד עם הכנעה וקבלת הערך העצום של החושך כביכול, ושל השתיקה.

לשלב בצורה בריאה ונכונה גם שתיקה וגם דיבור.

להרשות לעצמנו לצאת החוצה, ולזכור שזה בסך הכול חלק מהתפקיד שלנו בעולם.

לצאת החוצה ולזכור את המרחב הפנימי שלנו, שתמיד יישאר שלנו, מול המרחב הציבורי, ששייך לציבור ואנחנו יכולים לקחת בו חלק. לא מתוך התחושה שזה כבד עלינו או לא מתאים לנו, אלא מתוך הבנה שאנחנו חלק מהעולם וצריכים לתרום את חלקנו, וזה חלקנו האישי בבניית ביתו של אלוקים בעולם.

ולא, לא צריך בשביל זה קהל או פרסום גדול, מספיקה הנכונות, והמקום שבו אדם נכנע לפני אלוקים ומבין שהוא צריך לצאת לאור באופן כלשהו, כי זו הדרך להמליך את ה' על העולם.

הנכונות הזאת היא ההשלמה עם האור. ההשלמה עם העובדה שאתה אדם גדול ויש לך כוחות אינסופיים, והם לא שלך אלא של אלוקים.

בסופו של דבר, גם הרע וגם הטוב הם הדרך לאלוקים. לכן לא צריך לפחד מהרע, ולא צריך לסגוד לטוב. אלא פשוט לחפש איזון

בכל דבר, כי התנהגות מתוקה מדי מזמינה כנגדה התנהגות רעילה, נדיבות מזמינה ניצול, אור מזמין חושך.

עלינו לחיות ביציבות ובהסכמה שתמיד יש מקום להתקדם ולהיות טובים יותר, בנתונים הקיימים, להסכים עם המקומות החשוכים בתוכנו ולהצליח להאיר אותם ולמצוא להם מזור ותיקון.

שנוכח לגילוי אלוקות שלם בעולם כולו באופן בריא ונכון.

אויבאק רעיון אהצטא-
גליק היצירה

איך להפיק ספר באופן עצמאי?

בדורנו קל יחסית להפיק ספר באופן עצמאי. לדעתי עדיף להפיק את הספר דרך הוצאה לאור עם הפצה מסודרת, אבל אפשר גם אחרת, בשביל מי שמסיבות שונות לא מצאו הוצאה לאור.

זה לא יקר (ואפשר למצוא פתרונות זולים עוד יותר) וגם ממלא את הלב בסיפוק.

אנשים שכותבים ספר הם אנשים שיש להם כישרון או מסר ואמירה. חשוב שכל אדם יצליח להגשים את עצמו, גם למען הקוראים ובעיקר למען עצמו.

לפניכם מדריך קצר להפקת ספר עצמאית.

1. כתיבת העלילה.

הכתיבה יכולה לקחת זמן. בדרך כלל נהוג לומר שאחרי כתיבת הטיוטה הראשונה כדאי לשכתב את הטקסט פעמיים ושלוש עד שמגיעים לתוצאה הרצויה.

2. עריכה ספרותית, עריכה לשונית והגהה.

לאחר שהספר כתוב (זה יכול להיות גם ספר שירה, בישול או עיון, לא חייבים דווקא פרוזה), עלינו לבחון מה היחס שלנו כלפיו. האם אנחנו שלמים עם התוכן, או שמא מעדיפים לגנוז אותו ולכתוב ספר אחר, טוב יותר?

כדאי להוציא לאור את הספר רק אם אנחנו מרגישים שאנחנו שלמים איתו.

כעת זהו הזמן לשלוח את כתב היד (כן, קוראים לו ככה למרות שהוא נמצא בכלל במחשב) לעריכה ספרותית והגהה. יש שכותבים את הספר בד בבד עם עריכה ספרותית, מה שנקרא ליווי כתיבה.

אפשר לחסוך את הכסף של העריכה או למצוא עורכים שמוכנים לעבוד בזול, ואפשר גם ללמוד עריכה ולהעשיר את הכתיבה שלנו.

לאחר מכן ניתן למצוא מתנדבים או קוראי בטא שמבינים בכתיבה, ולשלם להם סכום סביר תמורת ההגהה.

3. כריכה.

החלק הכיפי, שהוא סיפור קצת יקר. לדעתי חשוב שמעצב מקצועי יעצב את הכריכה (המחיר הממוצע הוא 900–1,200 שקלים).

4. עימוד.

יקר יותר מעיצוב הכריכה, וגם כאן כדאי לעשות עימוד מקצועי (המחיר הממוצע הוא 2,500 שקלים לספר סטנדרטי).

שימו לב: חשוב להתאים את גודל הכריכה לפורמט שבחרתם.

5. הדפסה.

כעת מגיע החלק של ההדפסה. אפשר לפנות לבתי דפוס ולקבל כמה הצעות מחיר. מומלץ להדפיס כמות לא גדולה, אלא אם יש לכם קהל מובטח (בדרך כלל אין).

כיום יש אפשרות מדהימה להעלות את הספר לאתר בוקפוד בתוך חמש דקות. הספר נמצא באתר, והקוראים יכולים להזמין עותק מודפס. העלות היא על הרוכש. בנוסף לכך, הסופר יכול להדפיס לעצמו עותקים במחיר מוזל (קצת יותר מ־20 שקלים לספר).

ברמה לא פרופורציונלית.

הסיבה לכך היא שלכל אדם יש צרכים, והחברה צריכה לתת להם מענה. החינוך שלתוכו גדלנו לא פיתח אותנו באמת, אלא דאג ועמל להכניס אותנו לתלם מסוים. אין רע בללכת בתלם, כל עוד האדם מחובר לעצמו ולאלוקים. רק כך הוא נשאר נאמן לעצמו ומצליח להתפתח ולהתקדם.

לממש את הכישרונות שלי – כשיש לאדם כישרונות הוא מחויב לממש אותם, בשביל נשמתו שכמהה לחוש שהיא ממלאת את תפקידה כראוי. אם אנחנו לא מגשימים את הכישרונות שלנו, אנחנו גורמים לעצמנו, כביכול, עוול.

אבל אי אפשר סתם כך לממש את הכישרונות שלנו, וצריך לקבל כלים כדי לזכות להגשמה עצמית. יש פחד קהל, יש חוסר דיוק, חוסר התאמת התוכן לציבור, חוסר אמונה שמגיע לאדם להצליח ועוד ועוד.

לתת מזור לחסרונות ולצרכים שלי – כשאדם מתמודד עם קושי הוא נופל לתוך בור, וכדי לצאת מהבור לחיים נורמטיביים הוא יכול לקבל תרופות או להיות מתויג כבעייתי, ויכול להתחבר לטוב של בורא עולם ולזכות למילוי צרכיו וחסרונותיו באמצעות היצירה.

אני שמחה שמימשי את כל המטרות הללו.

אומנם עדיין לא במלואן, אבל כן מצאתי תשובות בדמות הידיעה שכבר עשיתי כל מה שאני יכולה כדי לשנות את העולם.

עברתי מסע, אומנם לא בהצלחה שלמה, אבל יש מנהיג לבירה, ויש לו שליחים רבים, כך שהאמונה בו יתברך אומרת לי שאני יכולה להירגע ולחזור לעצמי.

מצד שני, יש לי מטרה נוספת: תיקון העולם.

המטרה הזאת אינה קשורה אליי, לצרכים או לחסרונות שלי. גם לא להגשמה העצמית שלי.

המטרה הזאת היא להביט על העולם, ולהבין: ה' מצטער כשיש חוסר אחדות, כשיש עצב, חשיבה שלילית, התמכרויות וסכסוכים. הוא מצטער כשהוא רואה שיש אנשים שלא מגשימים את עצמם. הוא לא רוצה שאנשים ירגישו רע.

ה' רוצה שיהיה שינוי בעולם. כמו הורים שמצפים שילדיהם יסדרו את הבית כי הנטל צריך להיות משותף לכולם – כך ה' שואף שכולנו, כל העם שלו, ייטול חלק בשיפור העולם, בחשיבה חיובית, באחדות, באהבת הזולת.

וכן בחשיבה עצמאית ובאהבה עצמית.

יש כל כך הרבה תחומים בעולם שצריכים תיקון, וכל אחד מחויב לתקן, מהמקום שלו. וזה ייעשה על ידי חשיבה חיובית, על ידי אחדות. על ידי שאדם יפיץ את הבשורה שלו לעולם.

החזון שאני מאמינה בו הוא שכולנו ניכנע ונסכים לעבור תהליך שבו אנחנו מבינים שכולנו שווים, ולכל אחד יש תפקיד.

התפקיד לא קיים בדמיונות, בפנטזיות או בחלומות שאין להם אחיזה במציאות. התפקיד קיים בכך שכולנו נשתדל לחשוב חיובי, נסכים על העובדה שאנחנו לא צריכים להיות מפורסמים ופופולאריים, אבל כן מותר לנו להגשים את עצמנו! מותר לנו להתבטא ולחיות חיים טובים.

וכן, להבין את הערך המופלא שיש בכל אחד.

אני חושבת שהמסד ואלו שיש להם כוח ויכולת לא באמת עושים את תפקידם. הם חיים עדיין בתודעה מיושנת, שרואה ערך גדול בכסף או

במעמדות והיררכיה.

אבל בלי קשר – תודה לה' שיש כיום לכל אדם אפשרות לנהל את חייו באופן שהוא מחובר לעצמו, וככל שאדם יהיה אכפתי יותר כך הוא יצליח להגיע להגשמה עצמית.

וכן, אני מאמינה שהגשמה עצמית בדרך של מסע ושחרור מכבלי הזמן היא שתוביל את העולם לשינוי איכותי, תצמצם את הצער והסבל ותוביל את העולם כולו למקום טוב שבו אלוקים הוא מנהיג של כולנו, בלי חשיבה בלתי שוויונית, אלא מתוך הבנה שה' הוא טוב ורוצה טוב לכולם.

היציאה לאור -

איק עזרים אל - זה נכון?

לא יכולים לחפף. ישנן משוואות ברורות, ושיווק דורש למידה ורצינות.

מינימום ציפיות: כגודל הציפייה כך גודל האכזבה. שיווק זה לא הוקם פוקוס, עדיף לא לפתח ציפיות מוגזמות אלא להסכים לשמוח בכל התקדמות, גם אם היא קטנה.

מקסימום הסכמה שאנחנו יכולים להרוויח בגדול: לפעמים אנחנו מתנגדים באופן בלתי מודע להצלחה. תחושות בנוסח "מה פתאום שאני אצליח?", "מה יש לי למכור?", "אני לא מספיק חשוב כדי שיקנו ממני" עלולות להגשים את עצמן, חלילה.

בשיווק נכון אין מקום לענווה!

בתחום השיווק, המשפט הבא מדויק לחלוטין: הענווה היא ידידתה הטובה של הגאווה. בשיווק נכון – אין ענווה ואין גאווה, אלא הגישה צריכה להיות שאנחנו משווקים את הטוב שיש לנו להציע כי הוא באמת טוב. הוא הכי טוב! אנחנו יכולים לעשות טוב בעולם! העולם זקוק לנו!

*

כמה מילים על שיווק ספרים.

כמעט כל סופר מתחיל, ואפילו סופר ותיק יותר, יסכים עם העובדה שהשיווק של הספר, שבו השקיע את מיטב זמנו ולפעמים אף את בריאותו הנפשית, הוא אחד הדברים הכי מאתגרים ואפילו בלתי אפשריים.

העולם של זמננו אינו מסביר פנים לסופרים. אין שיווק מדויק שיכול

להתאים לתקציב של סופר מתחיל, ואולי לפעמים גם בשטף החיים אין קהל מתעניין.

אני כותבת מהזווית שלי, בתור מי שכתבה ארבעה ספרים. השניים הראשונים נכנסו ברוך ה' לחנויות הספרים החרדיות, את השלישי הפקתי עצמאית עם כל הטעויות האפשריות, וברביעי – כגודל הציפייה כך היה גודל האכזבה (האמת שלא התאכזבתי בשבילי, אלא בשביל ציבור הקוראים הפוטנציאלי).

כעת, מהמקום שבו אני נמצאת, כשאין לי קהל ויש ספרים נוספים שרוצים לצאת לאור, אני רוצה לכתוב כמה מילים על שיווק: להתרחק, להתרחק, להתרחק.

הכוונה היא ששיווק הספר של עצמך הוא עולם אמוציונלי, מלא-מלא באגו וברגש ואפילו בכלבול מסוים.

כותבים הם אנשים רגישים, וגם אם הם לא רגישים, כתיבת הספר והציאה לאור הן דברים שקצת מערערים את היציבות השאננה שלנו ומוציאים אותנו מאזור הנוחות.

אז להתרחק זה אומר לסגל סבלנות, תקופה של שקט, בירור עצמי, חיבור להבנה שמותר לך להסכים שיקראו את מה שכתבת, ומותר לך להסכים שלא יקראו את מה שכתבת.

להתרחק זה לעשות בירור רציני מול עצמך, להתחבר למרחב פנימי יציב ורגוע ומאפשר.

אם במהלך הכתיבה הכותב עובר הרפתקה של כתיבה ומרגיש שיש לו ביד משהו חדש, איזו בשורה מהממת וכמה כיף שכולם ייהנו מהספר שלו, התקופה שלפני השיווק אמורה להיות, לדעתי, תקופה שבה הוא

יגעת ומצאת

אין דבר כזה כישלון.

אם יגעת ולא מצאת – תמשיך להתייגע עד שתמצא!

אנחנו אוהבים שדברים מתקדמים, ומהר. אנחנו חושבים שדברים צריכים להתקדם כמו שאנחנו רוצים וחושבים שצריך. לכן אנחנו מתייאשים מהר, חוששים מכישלון, נמנעים מעשייה, ולא מתמידים בפעולות שלנו.

אבל האמת היא שהמצליחים הגדולים ביותר עבדו קשה כדי להגיע להצלחה, והם עובדים קשה גם ברגעים אלו.

למען האמת, אין אדם שקיבל הצלחה על מגש של כסף, וגם אם יש מקרים נדירים שבהם אנשים זכו להצלחה מיידית – הרי שהעובדה שההצלחה הכבירה הגיעה בלי מאמץ גורמת לאדם המצליח לא להעריך אותה ולא לשמוח בה – והצלחה בלי שמחה כמוה כחוסר הצלחה.

מה אני רוצה לומר, בעצם?

חשוב לכולנו לשנן ולהפנים ושוב לשנן, שההצלחה קיימת ברגע שבו אנחנו מבינים שהתוצאה לא משנה דבר.

ההצלחה קיימת ברגע שבו אנחנו מרשים לעצמנו להיכשל, ולמרות זאת ממשיכים [לפעול בנחישות. ההצלחה קיימת דווקא כשאנחנו בעיצומה של סיטואציה מייאשת ואנחנו ממשיכים לחתור ולהתאמץ ולהשתדל.

עלינו להבין ש"לא עליך המלאכה לגמור" בה בעת ש"לא אתה בן חורין להיבטל ממנה".

צריך לחזור למי שהוא באמת: אדם רגיל, שלא כתב ספר, שאין לו שום בשורה מעניינת וייחודית.

רק לאחר שאנחנו מצליחים, מבחינה רגשית, להתרחק מהספר ומהרגש שלנו אליו, רק אז ניתן לבחון אותו במבט אובייקטיבי – ולנסות למכור ולשווק אותו.

לא מתוך אורות, חלומות ושאיפות, אלא לתת לו לזחול, ללכת לאט, ליפול, לקום, לאפשר לו להתרחק.

לספר עליו לאנשים.

להציע לאנשים לרכוש, ולהיות מוכנים בכיף לקבל את ה"לא".

להדפיס פלאירים ולחלק אותם או לתלות מודעות.

לנסות פרסום ממומן.

להתפלל.

להבין שהמטרה במכירת הספר היא להגיע לשמחה ולסיפוק, ואולי להצליח להעביר הלאה את הבשורה הייחודית שלנו.

אז אין לנו יכולת למכור, אבל יש לנו יכולת אחרת: להיות בשמחה ולחוש סיפוק.

כי יש אנשים שנחשבים מצליחנים ואינם שמחים ומסופקים, אלא חשים ריקנות. עיקר העבודה הוא העבודה שבלב, ואין בתוצאות משמעות אדירה כמו המשמעות שיש לתהליך של שחרור פנימי מכבלי החשיבה המותנית שיצרנו לעצמנו.

באנשים עשירים או במראה חיצוני – חשוב להבין שאיננו מעוניינים באמת בכסף ולא במראה החיצוני היפה, אלא בערך שהדברים האלה ייתנו לנו.

לאחרונה שמעתי שכאשר אנחנו מרגישים תחושת חסר, אפשר לבחון מה היא אומרת לנו. למשל, מה תיתן לי רכישת וילה? תחושת מרחב, הרחבת הדעת, מקום לכל דבר. כסף – תחושת חופש וביטחון. מראה חיצוני נאה – לחץ חברתי שגורם לנו לחשוב שיש במראה החיצוני ערך כלשהו, שיהפוך אותנו למוצלחים ומקובלים.

ואת הפוטנציאל שניתן להפיק מהדברים החיצוניים הללו ניתן להפיק גם מדברים אחרים, בעזרת עבודה עצמית.

למשל, אם אני אקנא במוכר גלידה, הרי שכמעט בוודאות אין לי רצון למכור גלידה, אלא שיש בקנאה הזאת משהו אחר. ייתכן שאני רוצה את העצמאות הכרוכה בעיסוק הזה, או את הנתינה, או אפילו להרוויח כסף (ולמה אני רוצה להרוויח כסף? כדי שתהיה לי תחושת חופש וביטחון וכו').

אגב, קנאה במשהו לא ספציפי, כדוגמת קנאה באדם מצליח, בלי להבין במה אנו מקנאים, נותנת לנו השערה לגבי הפוטנציאל. תמיד צריך להתפלל, לחפש ולקוות לישועה בתחום, כי באמת מדובר בנושא רב־גוני.

לסיכום, אם הקנאה היא בעצם תמרור שמעיד על הפוטנציאל שלנו – הרי שאפשר להפוך אותה, באמצעות השקעה והתבוננות, למנוף מצוין שירים אותנו.

ואם איננו מקנאים, זאת אומרת שייתכן שאנו מגשימים את עצמנו היטב

ומצליחים להתרכז בעצמנו ולא בסובבים אותנו.

וכעת לנושא השני: מה בעצם תוקע אותנו ומונע אותנו מלהתקדם?

דבר ראשון, אנחנו לא חושבים שזה חשוב להגשים את עצמנו. אילו היינו מבינים את הערך העצום שנפיק מכך היינו עושים הכול כדי לגרום לזה לקרות.

שנית, אנחנו מצפים שמיישהו "יגלה" אותנו. אנחנו מאמינים שיש לנו פוטנציאל אדיר שרק צריך עיניים חיצוניות שמבינות ביהלומים, שיזהו עד כמה אנחנו מוכשרים ויסכימו להעסיק אותנו או לתת לנו משכורת.

אך האמת היא שאף אחד לא נמצא בשום מקום בשבילנו, כי אין דבר כזה. כמעט כל אדם שרוצה להגשים את עצמו נאלץ לצעוד בארץ לא זרועה, לעבור לעיתים בדרך חתחתים ובלי אף מצלמה שתתעד אותו בדרך.

אם כך, בשביל מה כל המסע הזה?

התשובה שלי: כדי להשקיט את הקנאה. כדי להיות מסופקים ומאושרים.

כי אדם בעל פוטנציאל בלתי ממומש הוא אדם מתוסכל. ואדם שמסכים שיש לו כישרונות וחלומות ומגיע לו לממש אותם – הוא אדם שזוכה לתחושת משמעות ומטרה טובה, שהן חשובות מאוד. אנחנו לא יודעים עד כמה.

דֹּקָא מִתּוֹף הַמָּקוֹם הַזֶּה

הַחֶסֶר

הַבְּלִתִּי שָׁלֵם

הָעֵיף

הַמִּתְסַכֵּל

דֹּקָא בְּעֶמֶק

בַּחֶסֶר הָאוֹנִים

בַּכַּעַס

בַּנֶּאֱוָה

בְּאֵגוֹ

וּבַחֶסֶר

וְחוֹזֵר חֲלִילָה

דֹּקָא שֵׁם

בֵּין שָׁמַיִם

וּבֵין אֲוִיר

וּבֵין אֶרֶץ

בֵּין חֲתִירָה בְּלִי מְלִים

לְרִגְשׁוֹת שְׁמִתְעַרְבָּלִים

דֹּקָא בַּמָּקוֹם הַזֶּה

הַמְּדִיק

הַמְּטֹשֵׁטֶשׁ

יֵשׁ אֶת הַרְצוֹן שֶׁלָּךְ

גַּם שֵׁם אֶתָּה

נִמְצָא

והדרך לשם עוברת בהכנעה, בסבלנות, באימון פנימי ובשינוי התודעה לתודעה שמוכנה לקבל שפע.

אותו הדבר, אגב, גם בשידוכים או בכל דבר אחר. בכל מקום שבו יש דחייה נשנן לעצמנו שכנראה "זה לא זה".

אנחנו ראויים לטוב, והוא נמצא במקום שבו אנו עושים פעולות לתיקון עצמי. מה שנדרש מאיתנו הוא סבלנות ואורך רוח, ומעל הכול – מילים חיוביות כלפי עצמנו.

להיות אדם לא רגיל

להיות בעמדת אדם רגיל זה נחמד מאוד. אפשר להתנהל בנינוחות בכל תחום, אף אחד לא רודף אותך, אתה לא צריך לתת דין וחשבון לאיש, אתה לא עומד בפני ביקורת ציבורית כלשהי ואתה יכול לקרוא חומר מגוון בלי לחוש תחרותיות ואף להעריך את כולם.

יש לך מקום בלב כמעט לכל אדם, יש הפרדה ברורה בינך ובין האנשים שמשפיעים עליך ידע או תרבות או מוסר. אתה איש קטן ופשוט, והם חכמים ומבינים. ההיררכיה ברורה.

לפעמים חולפת בראשך המחשבה "כבר ידעתי את זה", או שאתה חושב על חידוש מעניין, אפילו מרתק ומהפכני. רק שאין לך עם מי לחלוק אותו, כי אתה לא אדם חשוב, אף אחד לא יקנה את דעותיך, ואין לך – ואתה גם לא צריך – במה או עוקבים (אלא אם תעלה דברים במקומות פומביים, כמו מדור מכתבים למערכת).

גם להיות בעמדת אדם לא רגיל זה נחמד מאוד. אתה מתרגל לעובדה ששומעים אותך, שיש במה למחשבותיך ורעיונותיך, אנשים מתעניינים בך, דבריך זוכים לכבוד, יש לך קהל, אתה חשוב. החלוקה ברורה.

אבל מה קורה ברגע שהאדם הרגיל הזה חושב שגם לו יש מה לומר, ועדיף שזה יהיה לקהל רב ככל האפשר? הוא רוצה לצאת לאור. יש לו רעיונות, אפילו בעלי משמעות, אבל אין לו – וכנראה הוא גם לא יצליח להשיג – קהל שיתעניין בהם. הוא עשוי מחומר אחר. הוא איש עניו שלא יודע כיצד, או לא רוצה, לקבל במה.

יש שיר שמדבר על האנשים הללו:

ישנם

אלפי אנשים גדולים

שלא יודעים מתי

להתממש

ולא אומרים כדאי

רק שואלים מתי

(איציק אשל)

את השיר הזה שמעתי מזמן, וחשבתי אז על האנשים האלה שבטח במשך הדורות כל כך רצו לצאת לאור ולהתממש.

דמיינתי אותם בתור סנדלר חכם עם מבט נבון בעיניים, או בתור אדם פשוט מאוד, צולע, עני, אולי קבצן. ולא חשבתי שגם אני מאלה, בעלי הפוטנציאל והסרי המזל.

ואז עברתי את המסע שלי, והגעתי לעמדה שבה יכולתי להשפיע. הפסקתי להיות אדם רגיל, והפכתי להיות אדם לא רגיל (כמובן, כל זה רק בתודעה שלי, כי בסביבתי לא כולם יודעים שאני סופרת).

וזה היה הזוי, מטורף. פתאום כבר לא רציתי להקשיב לאף אחד, ולא לקרוא שום ספר, וקינאתי נוראות. לא הסכמתי לקבל את העובדה שיש עוד אנשים חכמים מלבדי, אבל גם לא חשבתי שיש לי מה לומר ולא רציתי להתבטא. בלגן רציני.

החלוקה הייתה ברורה: כל עוד הייתי אדם רגיל, הייתי בעמדת מקבל. וכשעברתי לעמדה של משפיע – הרגשתי שאני רוצה את כל הבמה

לעצמי, ובה בעת לא רוצה שום במה.

לאט לאט עברתי מסע שבו גיליתי שכולנו אותו דבר. זה היה כמו סטירה בכל פעם מחדש.

– אני לא אותו דבר כמו כולם!

את כן!

– יש בי משהו קטן שהוא מעל כולם, אולי?!

לא!

קינאתי באנשים שסביבי, לא נתתי לעצמי להתקדם (בתודעה, כן?) וקינאתי בעצמי בשם האנשים סביבי, הרגשתי צורך להתנצל על כל התקדמות קטנה. היה לי קשה להבין שאני כלום, והכול זה רק בורא עולם.

כמהתי מאוד לחוש שיש לי איזה ערך קטן, ערך כלשהו. למען האמת גם כעת לא ברור לי אם יש לי ערך, משום שהתהליך הזה הוביל אותי להבנה שאני כלום. וזה תסכל אותי מאוד.

כשקלטתי את האמת, שכולנו שווים לגמרי ואין מקום להשוואות כי זו סתם גישה לא נכונה, זה היה מרתק אבל קשה להכלה.

במסע הזה פגשתי מישהי שהסיפור שלה דומה למה שאני עברתי – אך היא התקדמה הרבה יותר ממני. זה כבר גרם לי לתחושות קשות. אפילו התהליך הייחודי שלי אינו שלי?

לאט לאט הבנתי עד כמה המציאות שונה ממה שחשבתי, ושהיא המציאות הנכונה והבריאה.

כיום אני במצב אחר ברוך ה', השלמתי עם העובדה שה' הוא המלך והוא בעצם היחיד. עדיין יש בתוכי מלחמה פנימית, אבל היא מתוך ראייה גבוהה יותר והבנה שזו אני, עם גאווה וענווה וגאות ושפל, וכולם כאלה. יש מעל הכול את בורא עולם, שעלינו לרתום לעבודתו גם את הגאווה וגם את הענווה, ואת כל המידות בעצם.

לפניכם שיר שכתבתי לאחר שפגשתי מישהי שעברה מסע זהה למה שאני עברתי. השיר מבטא במשהו את התחושות ההן, ואת העובדה שצריך לעמוד מול המציאות הנכונה שיש מקום שווה לכולם.

שני כוכבים קרובים,

להתנגשות.

שני כוכבים

מצמצמים מרחק,

ממצמצים מבט.

הם עוינים

הם מאוימים

הם חוששים

שהכוכב הזה ממול

ייקח להם את המקום.

שני כוכבים

מביטים

זה בעיניו של זה

ונטרפים כשהם רואים את האור של האחר.

הם מרגישים שהאור הזה שלהם.

הם חוששים שהכוכב האחר מאיר יותר מהם.

הם שוכחים את האור שלהם.

הם רוצים להאיר לבדם,

הם רוצים את כל הבמה,

הם רוצים לחוש עוצמה.

שני כוכבים

רוצים

משתוקקים

לדעת

ולהרגיש

שהם

כוכבים.

נבחרות, אבל ממש מעטות.

בהתחלה ניסיתי להבין מה הולך פה. כיצד יש אנשים שמדברים בדיוק כמוני ולהם יש אלפי צפיות ואילו לי אין כלום? ואז הבנתי בתהליך איטי שאני צריכה לשחרר לגמרי את הכול.

ליצור תוכן – לפעמים מדובר בחידושים מעניינים שגרמו לי לשינוי בחשיבה – ולהבין שאין לתוכן הזה דורש. ולהמשיך ליצור. בלי לצפות להאזנה או בלי לצפות לפירות, או לתשומת לב מהקהל.

ולמה?

כי לכל אחד מאיתנו, וגם לי, מגיע ליצור, בלי קשר לקהל. עצם היצירה היא חידוש, עצם הפרי הרוחני הוא חידוש. ולא משנה אם אף אחד לא מתעניין בחידוש הזה, או אם יש בו ממש מעט עניין.

זה לא משנה אלא להפך, ככל שיש מעט הצלחה יש ערך אחר.

מה שנדרש מאיתנו זה ללמוד, להפנים, לקבל תוכן ואחר כך ליצור אותו בעצמנו.

זה לא חייב כמובן להיות רק ביצירת תוכן, אלא הדגש פה הוא לאפשר לעצמנו לעשות מה שאנחנו מאמינים בו ובלי קשר לתוצאות. ומקסימום – התוצאות יכולות לכוון

אותנו בדרך.

המסקנה שלי היא שצריך ליצור תוכן ולהגיש אותו כי מותר לנו להביא לידי ביטוי מה שאנחנו רוצים – בלי קשר לתוצאה כלל וכלל. זה מעט קשה ומאתגר אבל הגיוני בסך הכול.

כאשר הנסיך צ'רלס הוכתר למלך הוא היה זקוק לקהל שיריע לו. עם כל הכבוד, מדובר במלוכה מיושנת ומצועצעת. אנחנו בני מלכים והדבר היחיד שאמור לעניין אותנו הוא רצונו של אבינו מלכנו.

וכעת, כדי לתת לכם ערך מוסף לקריאה של המאמר הזה, אוסיף אמירה שחשבתי עליה: ייתכן שכמו שיש נחלת גויים גשמית, יש גם נחלת גויים רוחנית, ואם משתמשים בחומרים של גויים לצורך עבודת הבורא זה לא נחשב גניבה ספרותית...

זאת אומרת, כמובן שאסור לגנוב, ואף אחד לא מצדיק גניבות, אבל כמו שהתורה כתבה שהבורא נתן לגויים את ארץ כנען ואחר כך לקח אותה מהם ונתנה לנו כדי שנעבוד אותו, אז יש סיכוי שגם את היצירות הרוחניות הבורא נתן לגויים כדי שנשתמש בהן להגברת האור של היהדות.

כך שאיך שזה נראה, אם המטרה טובה, והאדם לא מבקש כבוד לעצמו אלא משקיע בהגברת האור של האמונה היהודית – אין בעיה בפלגיאט (חוץ מהעובדה שיש כאן אולי פחיתות כבוד למי שעושה זאת, כי אין כמו יצירה אותנטית).

בשבילו נברא עולם או: נקודת משיח של כל אחד

חייו לצד ההולכים על ארבע, והצורך לגונן עליהם ולגרום להם לחוש בטוחים בכל מקום, טשטשו מעט את האמירה שעלתה מתוך מציאות קיומו הבועטת: הוא לא שווה, הוא כלום, הוא בחיים לא יזכה למעט כבוד או הארת פנים.

הוא שונה. וכל רצונו הטוב, החלומות שבוערים בו ומזכירים לו מדי פעם שהוא משתוקק למשמעות – כל אלו לא נחשבים אצל בני האדם, שנהנים להביט בו, כשהם מואילים בטובם להסתכל לכיוונו, בבזז מתנשא ומלזל.

הוא מתחבר לעצמו, הוא שר לעצמו, הוא יודע שהוא חשוב אצל אלוקיו, שמציל אותו מקרני ראמים ומחיות טורפות, ושולח לו את אהבתו פעם אחר פעם, גורם לו לבטוח בו גם כשהוא בגיא צלמוות.

ויום אחד זורח עליו אור חדש, וטיפות השמן הטוב מעטרות את מצחו. אותו – ואת כל דחויי החברה העולמית, מעתה ועד עולם.

יום אחד הבור הופך לבאר, הזלזול הופך להערכה, הקושי נהפך לאתגר. והוא – זוכה למלוכה, ואיתו כל המעמדות בחברה.

וכשכיסאו ירום מחדש – תנשב רוח אחרת בליבות האנשים, והם יפסיקו לשפוט בעיני בשר ודם. ורוח אלוקים מרחפת על פני המים – זה מלך המשיח.

*

בשנים האחרונות אני לומדת על גאולה ומשיח.

אחד הדברים ששמתי לב אליהם הוא תיאור מלך המשיח כנמצא על הקצה מכל הבחינות: מראהו לא טוב, הוא חולה, הוא מצורע, ועוד אפיונים שפרחו מזיכרוני כרגע אבל מובילים באופן ברור למקום שבו ניתן להבין שאם אתה כעת מכוער בעיניך או בעיני הסביבה, או אם אתה דחוי, או אם אתה חלילה חולה, אם אתה בקצה – או אז הגעת לנקודת משיח שבך.

נקודת הגאולה שלך נמצאת דווקא בקשיים הללו, בנקודות הנמוכות שאנחנו נוטים לברוח מהן – וזו כמובן פרשנות ולא ביטוי של הגאולה שעליה הרמב"ם כתב שלא נדע איך היא תהיה עד שתבוא במהרה בימינו, ברחמים.

ובאמת, לאחרונה אני שמה לב עד כמה אנשים רבים עברו איזו טלטלה שגרמה להם להוציא אל הפועל את נקודת השליחות שלהם. שזה מרשים ומעודד מאוד.

הייתי מזכירה כאן שמות, אך רובם אנשים פרטיים שהגיעו לגאולה והתקדמות דווקא מתוך אתגר או ניסיון. גם אני הגעתי לכתיבה בעקבות קשיים רבים שעלו והתגברו וחייבו אותי לכתוב ולצאת לאור.

זה כיף לפעול רק שלא פעם יש לי התלבטות רצינית בקשר לכך, כך שעדיף (לי לפחות) להישאר באזור הנוחות שלי ולהפסיק. אלא שיש לי הבנה ממה שעברתי, והיא שבורא עולם רוצה שנפעל ונתקדם ונקדם דברים, כל אחד עם היכולות שלו.

ואולי זה חלק מתהליך הגאולה, שכל אחד ימצא את המטמון שבו,

יתעלה מעל הקשיים ויממש את עצמו. מי יודע?

*

כדי שאפשר יהיה לצאת לאור באופן מדויק ונכון יהיה עלינו להפסיק לחשוב על העולם כמונחים של הצלחה וכישלון. במקום זאת נדמיין את העולם כמו מגרש משחקים ענקי, ואת עצמנו כשחקנים במגרש הזה.

אז נכון שגם במגרש משחקים יש דגש פעמים רבות על ניצחון והפסד, אבל אדם חכם ייהנה מעצם ההזדמנות לשחק ולבוא לידי ביטוי בלי קשר לניצחון או להפסד.

בנוסף לכך, השחקנים במגרש אינם מתרשמים יתר על המידה מכישלון או מהפסד משום שהם יודעים שזהו בסך הכול משחק.

כך גם בחיים האמיתיים, אם נסתכל על עולם העשייה בתור משחק, שבו עלינו לבצע את תפקידנו כראוי, נצליח להמשיך בעשייה תמידית. כי משחק נתפס בעינינו כמשהו חיובי, בעוד פעולה אמיתית יכולה להוביל לייאוש או לשיכרון כוח, שעלולות להביא את האדם לתקיעות או לזחיחות דעת.

החשיבה שמדובר במשחק היא חשיבה מעודדת, ומכניסה כל דבר לפרופורציה מתאימה.

כבר לא נרקיסט

באותו בוקר נפלא השמש שטפה את ההרים הסמוכים לממלכה, והשדות זהרו מתמיד. האריה יצא לעוד יום מלא בתפקידיו כמלך האזור.

הוא צעד בנחת ועיניו הבוהקות סקרו את האופק. אין איומים על הסביבה. חיות השדה הרכינו ראש מולו. כל האזור רחש לו כבוד, והוא פסע בראש מורם ודאג בראש ובראשונה לעצמו.

כולם צריכים לראות אותו ולחלוק לו כבוד. הוא המלך של כולם. וזה מה שכולם עשו – כיבדו אותו כמיטב יכולתם.

למרות זאת היה לו מעט משעמם, אז הוא נהנה להפגין את מלכותו. הוא החליט לחזק את שלטונו ולפטר את כל השרים. אחר כך השתוקק לשלוט על מערכת המשפט. השעמום גבר, וגם המצוקה הפנימית, אז בלי לשים לב הוא התחיל לבסס את שלטונו בממלכה.

הוא עשה זאת בממלכתיות, אף אחת מהחיות לא שמה לב שיש כאן שלטון ולא מלוכה. ומסביב, הביטו אחריו החיות בהערצה גלויה או סמויה, והרגישו שטוב להן, וטוב לסביבה וטוב למלכן. הן קיבלו באהבה את שינויותיו, ואיזה כיף שיש להם מלך כזה.

כך עבר יום ועוד יום. ויום אחד החיות בממלכה הבינו שיש להן אמירה, שיש להן חיים משלהן, שהן לא צריכות באמת מלך. שמספיק להן רמטכ"ל נחמד שישמור על השקט הביטחוני, ועוד אי אלו פקידים שישמרו על איכות הסביבה ועוד כמה דברים מסביב.

הן גדולות, הן חכמות, הן מבינות, יש להן ייחודיות, יש להן מה להציע – לפחות כמו האריה. והן רוצות כבר להיות מלכות בעצמן.

כמובן שכל מה שכתבתי כאן קשור לשכל, והרגש מדבר לפעמים בצורה שונה, ובכל זאת זה חומר למחשבה.

יושפע שפע רב

אבא שלי ז"ל התמודד עם פרנסה קשוחה. אומנם היה לנו אוכל וקורת גג, אבל לא היה שפע גדול בדברים מסוימים, והייתה בבית דאגה גדולה סביב הפרנסה.

הבעיות המשיכו גם אצלי ואצל בעלי: כבר בתחילת הנישואין לקחנו הלוואות כדי לשלם שכירות. אני הייתי בלי עבודה, ובעלי התקשה למצוא כולל הולם.

לא היה לנו כלום.

עם השנים בעלי המשיך לגלגל את החובות, אבל לאט לאט התגלה אופיו האמיתי: הוא לא מסוגל לחיות בעוני ובצמצום. אומנם גם אני לא מסוגלת לחיות בעוני, וכל אדם היה מעדיף עושר, אבל זה התבטא בקניות יקרות.

וכך, בעודי דואגת על הפרנסה ועל העתיד, בעלי התחיל לקנות רהיטים יפים, אפילו מפוארים, וילונות מרשימים ועוד חפצים יוקרתיים.

ואני, לא היו לי כלים להכיל את זה. התודעה שלי הייתה מצומצמת, תודעה של מחסור, של חרדה ודאגה, היו לי בעיות חברתיות, חרדות על כל צעד ושעל, וגרתי בתוך כלוב של זהב.

היה לי קשה מאוד לראות את הפער בין הבית שלי לביתם של הוריי. זה טלטל אותי, הרגשתי שאני במקום לא טוב. כך חייתי בבית מפואר ויפה, הכול היה מושלם, אבל מבפנים – אכלתי את הלב. לא הייתה לי יכולת לקבל את הטוב ואת השפע.

מסוים, וזה לגיטימי, אבל אם הוא פתאום יוצא לאור אז כולם נושמים לרווחה ואומרים: אה, הוא לא סטנדרטי כי הוא אומן, ואז הבעיות החברתיות שלו נפתרות).

לא אספר מה עברתי, ולא אפרט את התהליך הקשוח מאוד מאוד. אבל הייתה לי טראומה מהכתיבה שלי, היה לי קשה להיות מצליחה.

לאחרונה קיבלנו משהו נוסף, יוקרתי. התודעה שלי עדיין מתקשה להכיל את זה. הרגשתי מנותקת. לא מסוגלת לחשוב שמגיע לי, שזה אמיתי.

*

אני חושבת על הגאולה, ועל כמויות הטוב שנקבל, וקצת מבינה למה היא מתממהת.

כי אם ה' יתברך יציף אותנו באור, בשמחה, בשפע, האם נצליח לקבל אותו, או שנמשיך להיות מסוכסכים עם עצמנו? האם התודעה הפגועה שלנו תצליח להחלים, להסכים שמגיע לנו טוב, מגיע לזולת טוב, מגיע לנו לחוות טוב, וכן, אנחנו לא צריכים לחבל בטוב של עצמנו?

זו עבודה.

או שמא העבודה.

*

גם בשנים האחרונות, כשכתבתי ספרים והם יצאו לאור, התחילו להתהוות בי רעיונות נפלאים, אנשים קנו את הספרים והגעתי למימוש עצמי מופלא, גם אז היה לי קשה להכיל את זה.

לא הייתה לי אפשרות להכיל את העובדה שאנשים מתעניינים בי, שהבעיות החברתיות שלי אולי נפתרו (יש משהו מעניין בכך שאם יש אדם מוזר – ואני קצת שונה – אנשים מסתכלים עליו בביטול

הרס ים א/חרי היצג/ה לאור

מסע היציאה שלי לאור

העולם נשאר אותו עולם. לפני ואחרי.

גם היום וגם אז היו ויש חוויות וקשיים. לא התרפאתי פתאום, לא התעשרתי, ואפילו לא נעשיתי חכמה יותר. נהפוך הוא, עם הזמן הזיכרון לא משהו, וגם נוספו לי עוד בעיות שונות ומטרידות.

למרות זאת היום אני שמחה, מוארת – לא תמיד, כמובן, אבל אני מצליחה להגיע לתחושת רווחה פנימית פעמים רבות – מקבלת את הרגעים המייאשים מתוך חיבור אמיתי, ומאפשרת לעצמי לגדול ולהתבטא בחסדי שמיים.

זאת לעומת התקופות שלפני השינוי, שבהן הייתי מוצפת, מסתתרת, מקטינה את עצמי, ומרגישה רע כל היום.

אם כך, מה השתנה? איך זה שהיום אני מנצחת בכל פעם מחדש בעוד שבעבר אותם אתגרים היו נחווים אצלי ככישלון, בושה, חוסר נעימות וחוסר אפשרות לגדול?

מה היה שם, במסע הפנימי העמוק הזה, שגורם לי להתמודד עם כל הקשיים במודעות המשולבת בהכנעה גדולה?

התשובה פשוטה כל כך: לא הייתה לי ברירה, החיים חייבו אותי לצאת מאזור הנוחות ולהיאבק, ולגלות בסופו של תהליך שלא כבשתי אף פסגה, כי לא נולדנו לכבוש, כנראה. למרות זאת אפשרתי לעצמי לנשום קצת אוויר פסגות. את האוויר הזה לקחתי איתי למסע, ותמיד אני יכולה לפתוח את הקופסה שבה טמון האוויר הסודי הזה, לנשום עמוק את הלקחים שנלטתי עימי, להירגע, ולשוב למסלול שהבורא התווה לי

ברחמיו.

המסלול הזה אינו פשוט, אבל מי אמר שדווקא הפשוט הוא המועדף?

נקודת המוצא שלי הייתה בעיות עם עצמי שהלכו ותפחו לממדים עצומים. לפניכם רשימה חלקית של האתגרים שלתוכם גדלתי.

קשיים בנפש: דיכאון, פראנויה, כפייתיות, חרדות.

בעיות חברתיות: חרדה חברתית, אילמות סלקטיבית, פחד מקהל, אפילו קטן.

בעיות אישיות: גמגום, ביטחון עצמי נמוך, שנאה עצמית.

קשיים במידות שלי: אגו, קנאה, תחרותיות, תחושות עלבון, צמצום, השוואות, ביקורתיות.

ויותר מכול: שאיפות גדולות שלא הצלחתי לממש. רציתי ורציתי ורציתי... חשבתי שאני ואני ואני. ופעם אחר פעם ראיתי עד כמה המציאות שלי חסרה. כל כך חסרה.

אני חושבת שהמניע העיקרי לכל הבעיות הללו הוא פחד וחרדה.

היום אני מודעת לעצמי ומקבלת את עצמי בחסדי שמיים. הצלחתי לשנות את הנקודה הזאת לנקודת מוצא של אהבה.

איך?

בספר הזה נתתי הצצה קטנה לכלים החדשים שאספתי בדרך, כלים שעזרו לי להתקדם ולשלב עשייה עם הבנה שרגיעה ויציבות נפשית עדיפות ואליהן צריך לשאוף.

היום אני מוכרת בשם הספרותי א. פרי. בתהליך שעברתי הוצאתי לאור

גלות וגאולה

למה יש גלות? כדי שנזכה לגאולה.

גלות היא כינוי לכל קושי ואתגר בחיים.

הגלות כנראה נועדה לנער אותנו, להזיז אותנו, לפקוח לנו את העיניים, לגרום לנו לרצות לפעול, ואפילו להפוך אותנו ליצירתיים, נועזים וסקרנים.

בכאב הזה, המטלטל, יש גרעין של ישועה.

האם ייתכן שהגלות לא נגמרת כי אנחנו לא פועלים מספיק כדי להתקדם ולממש את עצמנו?

מהסיפור על יונה הנביא אפשר לראות כיצד בורא עולם מעודד את העם שלו לפעול ולשנות. זה התחיל בהוראה ליונה הנביא, אך הוא לא רצה לקיים את השליחות. הוא ניסה לברוח מהנבואה, וחווה רצף של אירועים שדחקו אותו לפינה – עד שנכנע.

לאחרונה תהיתי, האם ייתכן שכל רצף האירועים שהעם שלנו חווה היה כדי שהוא סוף סוף יסכים ליטול אחריות, לזווג ולפעול בלי קשר לכבוד, לכסף או לתוצאה?

*

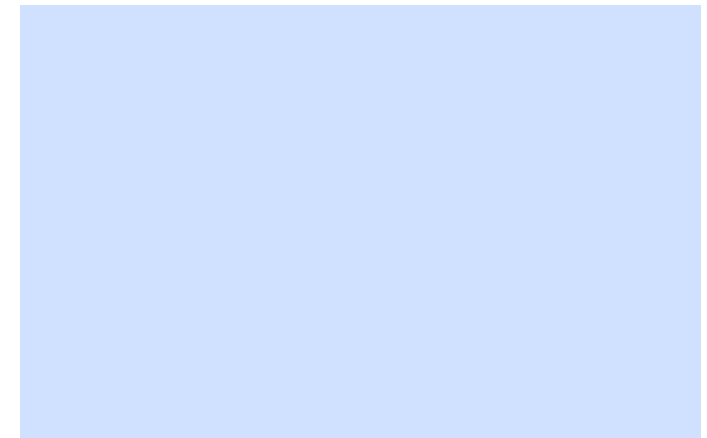
לאחרונה כתבתי לעצמי שיר קצר. המסר של השיר הזה בא לומר: אני

ארבעה ספרי דרמה ומתח למבוגרים וספרון ילדים.

ספריי הם 'במה ללא קהל', 'קוד נפוליאון', 'הצעה לסדר', 'סדר הפוך', ובקרוב הספר החדש 'מסדר מלחמה'. ספרון הילדים שכתבתי נקרא 'דובי שיר והכתר האמיתי', והוא מביא את סיפורו של דובי שיר, שמתמודד עם חרם חברתי.

אני לא סופרת ידועה, מוכרת ופופולרית במיוחד, אבל כן סופרת שרואה את כל החסרונות, הפגמים והחולשות שלה, ואומרת לעצמה בכנות: אני אוהבת אותך.

וכשנקודת המוצא הבסיסית היא אהבה עצמית – פשוט לא צריך יותר כלום. רק להתקדם ולהשתדל ליהנות מהדרך.

בעצם כבר לא צריכה כלום, כי באיזה מקום הגעתי לנקודה שבה אני מבינה שאין כלום בעולם סביבי.

למרות זאת אני חושבת שאילו לא עברתי את המסע שעברתי, הרי בנקודה הזאת שבה יש לי רווחה פנימית, ברוך ה', הייתי מפסיקה לחשוב על העולם שסביבי בתור מקום שצריך שינוי ומעדיפה לשקוע בשקט המבורך.

למרות זאת אני מעבירה הלאה את המסקנה שלי: לבורא עולם חשוב שכל אחד מאיתנו יפעל במקסימום שלו כדי לקדם את עצמו, לממש את עצמו, בלי להתחשב באגו, באזור הנוחות, בכסף או בתוצאות החיוביות.

ואם אתם לא יודעים במה לממש את עצמכם – תתקדמו באופן אישי. תכירו את עצמכם, תשלימו עם עצמכם, תנו לעצמכם גיוון, הכלה, אהבה עצמית, ותוך כדי המסע האישי הייעוד והרצונות הפנימיים שלכם יצופו ויוכיחו שהם קיימים.

כי כנראה חלק מהמסע האישי זה לעבור בשממה, לחוות קשת של רגשות, גם ריקנות, והעיקר לאפשר לעצמנו להיות מי שאנחנו, באהבה. והנה השיר לפניכם:

עד היום הייתי נזקקת

מהיום

כבר לא עוד.

עד היום הייתי נזקקת

לכסף.

להערכה.

להכרה.

ליחס.

לתשומת לב.

עד היום הייתי נזקקת

למילה.

לחמלה.

לנדיבות.

לשמחה.

לחברה.

עד היום הייתי נזקקת

אבל עכשיו – כבר לא עוד.

וזה קצת מוזר

וקצת ריק כזה

וחדש.

וזה מצב

שקצת צריך

הסתגלות.

נשימה עמוקה

להביט לעצמי

בעיניים,

ואולי

להתחיל

להיות.

*

כמה מילים נוספות על הדברים שלמדתי בדרך.

קודם כול, יש ערך גדול לכל דבר קטן, וכדאי לומר תודה.

שנית, זה היה נצרך לצאת החוצה, לעבור את המסע, ולחזור. האוצר לא נמצא מתחת לגשר אלא תמיד קרוב, ולמרות זאת נשלחנו לחפש אותו – בגלל הנופים, ההרפתקאות, האנשים המעניינים שנמצא בווינה, ואפילו

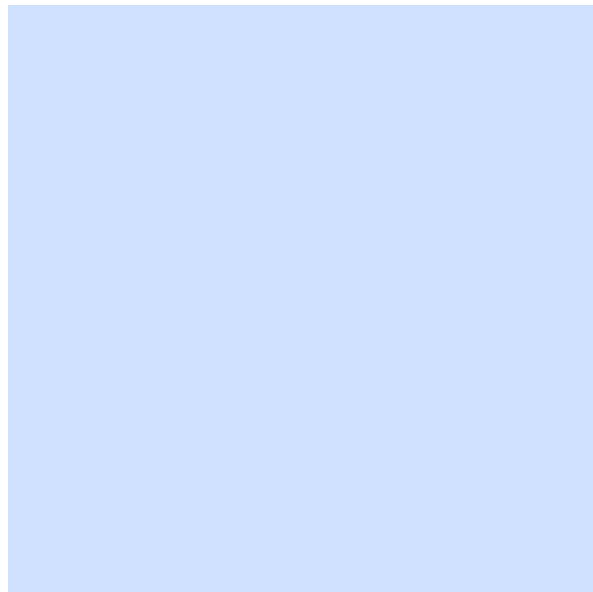
החלום של החייל ההוא שיזכיר לנו לחזור הביתה...

החיפוש עצמו הוא כבר אוצר בפני עצמו.

דבר נוסף הוא שכולנו עוברים את אותו המסע, כל אחד בצורה ייחודית ושונה. ולכן האמפתיה, התקשורת עם הסביבה והשיתוף חשובים. חשוב לא לחוות דברים לבד אלא לשתף.

ועוד משהו קטן שמכוון בעיקר לאלו שכבר הגיעו לצמרת: אם אתם הגעתם לשם, ויש לכם קהל ונוכחות ציבורית, אז התפקיד שלכם כרגע הוא לחפש כישרונות צעירים שרוצים לצאת לאור ולקדם אותם.

זה לא קשור דווקא לכתיבה, אלא לכל תחום בחיים. הגעתם למקום שבו אפשר לסייע לאנשים שלא מצליחים להתרומם? קדימה! אפילו לתת להם איזו הכרה קטנה, במה, פרסום, לתווך אותם לקהל שלכם. בשבילכם זה כלום, אבל בשביל היוצרים השקופים זה המון.

דרושים אנשים רואים

זו לא פרסומת לאופטיקה ולא גימיק.

באמת, בעולם הזה, דרושים אנשים רואים.

איך הגעתי למסקנה הזאת?

היום אני מבינה שרצון ה' הוא שכל אדם יגשים את עצמו, עם דגש על אנשים מתמודדים או בודדים, שצריכים חוויה מתקנת.

אני מנסה לחשוב מה היה קורה אילו מישו היה כותב יומן על שנות ילדותו באיראן והוא היה יוצא לאור. האם מישו היה מסתכל על התוצרת? האם היא הייתה מקבלת במה כלשהי? ואם היה מדובר בהרבה אנשים כאלה, שכל אחד מהם היה מפיק משהו (זה קורה היום וכנראה עם הזמן זה יהיה יותר מצוי). האם מישו יחשוב שיש לו בשורה כלשהי?

התשובה היא: לא.

חסרים אנשים או ארגונים רואים. אנשים כאלה, שיש להם מעגל מכרים ואפילו קהל.

חסרים אנשים שיתחילו לפקוח את העיניים ולראות אנשים אחרים. שייתנו להם מילה, יסתכלו עליהם כשווים, לא יסתכלו על המעטפת ועל הנתונים החיצוניים, אלא יראו באדם שממול את צלם אלוקים, ובספר או בציור שיצר משהו עם משמעות.

האנשים שרואים יכולים להיות עיתונאים, משפיענים, בעלי עסקים, או סתם אנשים רגילים עם יציבות. הם צריכים לראות.

זו זכות שהיא חובה להיות שם בשביל מי שצריך, כך העולם יכול להתקדם הרבה יותר.

לאחרונה שמעתי שהמושג שכל ישראל ערבים זה לזה הכוונה שכל אחד ערב לעזור לשני לממש את כישורותיו.

בהצלחה לכולנו.

אם אדם מוציא ספר לאור, יש כמה שלבים טכניים שיכולים מאוד להקל, ולהוביל מהר יותר לרגע המרגש שבו הספר המודפס יפגוש את האור. קרי: הלקוחות, והכסף.

אני לא מזלזלת לרגע בתהליך הנפשי שפירטת, ובעצות החכמות שלך, אבל מבחינה טכנית, יש מסלולים בהירים שאם עושים אותם, הדרך קלה יותר.

בואו נעשה קצת סדר. בעולם השיווק, ספר שכתבה סופרת מחוננת הוא בעצם כמו מוצר חשמלי שמייצרת חברת פְּלֶאמֶקס (נכון שם מגניב? יום אחד כשאפתח את חברת השואבים השוטפים המופלאים שלי, כך יקראו לה, סתם שתדעו).

ונניח, רק נניח, שהסופרת המחוננת כתבה ספר חדש ומדהים. קוראים לו 'עולם של משוגעים'. וחברת פלאמקס יצרה שואב שוטף מתקדם. קוראים לו 'שואב שוטף מבריק-חלונות-ומסיר-קורי-עכביש'. שניהם מוצרים חדשים שנולדו לעולם רע ומוצף אחים זהים. מוצף ספרים. מוצף שואבים. אבל שניהם מוצרים מדהימים שרק יביאו גאולה למשתמשים או לקוראים.

מה השלב הראשון שעושה חברת פלאמקס? היא פונה לחנויות שמשווקות מוצרי חשמל. קל. הגיוני. מהיר.

הנה השלבים:

1. פלאמקס תספק את השואב החדשני לחנות 'חשמל בצ'יק',
2. הלקוחות שרוצים לקנות שואב שוטף יכתתו את רגליהם לחנות 'ל'חשמל בצ'יק',
3. המוכר התורן יבצע את השידוך המיוחל: שואב שוטף-מבריק-

חלונות-ומסיר-קורי-עכביש ללקוח המאושר!

4. טאדאם.

כך גם עושה הסופרת המוכשרת. היא פונה להוצאות ספרים, הלקוחות מגיעים לחנויות, וקשר בר קיימא בין הספר לקורא קורה סוף סוף, הידר!

עד כאן לא חידשתי, בעצם.

בעצם, כן היה לי חשוב שתבינו: הספר הוא מוצר. כן כן. מ'ו' צ'ר. נכון, הוא אינטליגנטי ורגיש. נכון, הוא שייך לעולם הרוח. נכון, הלב שלכם מושקע בו. נכון, הספר הוא תמצית ההווה שלכם, והוא מעיד על הפיתוח האישי שלכם.

את כל זה תעכלו בשלב ההוצאה לאור לקוראי הבטא. או בכרית. בשלב המכירות תהיו שועלי מכירה, כמו שפלאמקס נדרשו להיות. כי המשך הסיפור היה ממש טראגי, לידעתכם:

שום חנות לא הסכימה לשווק את השואב שוטף.

שום. חנות.

החנויות טענו שצריך הכשר על השוטף, בגלל בעיות בשר וחלב שמתערבבים בכלוך.

החנויות טענו שצריך פלא מסעיר יותר שיגבור על המתחרים בשוק, כי קורי עכביש זה לא מספיק מושך (איכככס. בצדק!).

החנויות טענו הרבה דברים. מכעיסים.

אבל לא ייאמן, חברת פלאמקס לא התייאשה. היא התחילה למכור את

המוצר לבד.

וכדי למכור היא הבינה שלא מספיק לחשוף את המוצר לאנשים ולא להבין למה הם לא קונים. היא פנתה למשרד פרסום צעיר ואנרגטי, והם עשו לה משפך שיווק מדויק. השואב החל להימכר דרך אתר שהקימו לכבודו והגיע במשלוח כייפי ומפנק עד הבית.

בהמשך, כשהשואב שלהם היה מבוקש כל כך, הם פתחו מוקדי מכירה בערים גדולות (בבתים פרטיים, כן? וחסכו עלויות).

והם שגשגו.

ומה שלום הספר 'עולם של משוגעים', שהוצאות הספרים הגאות לא העיפו בו מבט? 'עולם של משוגעים' יכול וצריך לעבור תהליך דומה לשואב. אין לו ברירה אחרת.

משפך שיווק אמיתי עדיף לעשות אצל איש מקצוע. איש המקצוע יחליט יחד איתכם איזה משפך שיווק מתאים לספר ומה השיטה שתעבוד.

דוגמאות:

- רשימת תפוצה אישית.
  - המלצות אישיות + לינק למכירה אצל סופרות גדולות שכבר נהנות מקהל עוקבות נאמן.
  - פרסום ממומן באתרים ייעודיים לקהל היעד.
- ואז, בעזרת ה', הספר יוכל להימכר ולהתפרסם, גם בלי עזרת ההוצאות הגדולות.
- יש כמה ספרים טובים במיוחד שנמכרים בשיטה הזאת, ומצליחים. אני

אישית רכשתי כמה מהם והוספתי גם דמי משלוח.

למה הם נמכרים כך? כי הם לא עומדים בכללים של הוצאות הספרים. הם טובים מהם בהרבה.

אז אולי הם עברו תהליך אצל הוצאות הספרים שעיקמו את האף, ואולי הסופרות הבינו מראש שהדרך הנכונה היא מכירה עצמאית.

אני מכירה את הספרים האלה, בטח יש עוד: 'אחת משתיים' מאת דבורי רנד, 'ראויה' מאת שרי ברלינסקי ו'הכל סיפור של פיקסלים' מאת תמר.

הבחירה הטבעית

אחד הדברים שהכי מפחידים אותי הוא החשש שמא ידחו אותי.

כל חיי התמודדתי עם דחייה חברתית, אבל היה לי אגו כל כך גדול, עד שלעיתים לפני שידחו אותי – דחיתי אני איכשהו את עצמי מהחברה.

אני חושבת שפחד מדחייה נמצא על הסקאלה של פחד מכישלון. שניהם נובעים מאותו מקום, שהוא ההפך מאחדות והארת פנים.

לא אכביר במילים סביב הפחד הזה שקיים בתת-המודע, ושולח זרועות אימתניות לכל חלקי החיים.

אז היום התמודדתי עם דחייה, וזה היה מעניין: לא דחו אותי, אלא את כתב היד של הספר החדש.

ולא, זו לא הייתה הוצאה לאור, אלא המגיהה, שלה הייתי אמורה לשלם כסף על עבודתה, שזה יותר משפיל, לדעת.

והדחייה הזאת הייתה הגשמת פחדיי הכמוסים. מחשבה בנוסח "באמת? אפילו תמורת כסף לא רוצים את הכתיבה שלי?"

*

קיבלתי את זה יפה, ואמרתי לה שזה בסדר, אבל כן התחלתי להרגיש את התחושה הרעה הזאת עולה בי, תחושה שבאה בעקבות דחייה.

"אחזיר לך את כל המקדמה", אמרה לי המגיהה, ואני אמרתי שלא

צריך, כי אם היא עבדה על הקובץ שתשאיר לעצמה חלק מהסכום.

ואז עברתי על הקובץ ששלחה, קובץ שהיה מוגה בחלקו, והתרשמתי מהעבודה הקשה והיפה שעשתה.

קראתי את המאמרים, והרגשתי שהם מעודדים אותי, כמו מים קרים לנפש עייפה.

הרגשתי כמו אמא שלא רוצים את הילד שלה בבית הספר, והיא מתבוננת בו כמה שהוא יפה ומושלם, בשבילה, הכי בעולם, ומחייכת אליו ואומרת לעצמה בגאווה: מה הם מבינים, בעצם?

אז ככה הרגשתי כלפי קובץ המאמרים הזה, ואז חשבתי לעצמי: אולי באמת אין לה זמן? מי אמר שהיא דחתה את הספר? אומנם הרגש הקיצוני נהנה לספר לי שזו דחייה, אבל גם אם כן – לא קרה כלום! הרי כמה אנשים חווים דחייה גם בדרך למציאת זיווג, או בכל מסלול בחיים, והכול לטובתם, כך שזה לא אומר כלום על הערך של המאמרים.

ואז ראיתי את ההגהה המקצועית, ולא יכולתי שלא להתפעל, הרגשתי שכל הכבוד לה!

שלחתי לה מייל נלהב. ואז עברתי שוב על הקובץ, וראיתי כיצד היא סידרה אותו יפה, וכתבתי עוד מייל נלהב.

והיא שמחה, וכתבה שממש אהבה את הכתיבה שלי ורק אין לה זמן, וממש חבל לה על כך, והרגש הציני שוב התעורר ואמר לי שהיא מייפה את המציאות, ולא באמת חבל לה, אלא משהו בקובץ לא מצא חן בעיניה...

אבל אני כבר לא הייתי שם, כי הרגשתי ממש גיבורה! ולא הרגשתי דחוייה בכלל!

ואז מישהי התקשרה אליי וסיפרה לי על התמודדות שלה, ואני סיפרתי לה על תחושת הדחייה וכמה שאני מרגישה נהדר עכשיו, שעברתי את זה בשלום.

אמרתי לה לשנות את זווית הראייה שלה, והיא שמחה כשהבינה שמה שקרה לה הוא בעצם מצחיק ואפילו מקור לגאווה, אם מסתכלים עליו מזווית אחרת, והרגישה משוחררת יותר.

מה שאני רוצה לומר הוא שלמרות התיאור הדרמטי מעט, לא צריך להתפעל מהמקרה הזה. כי זו בחירה הכי כיפית בעולם לנסות לחיות בחשיבה חיובית.

ואם אדם בוחר בחשיבה שעושה לו טוב וגורמת לו לחוש נהדר – זה לא מעורר התפעלות, אלא פשוט זו הבחירה הטבעית.

לפתע הבנתי שאני ממש חזקה, מנטלית, ברוך ה', וזו הייתה הבנה משמחת.

הבנתי שכל מה שאני עוברת פשוט הופך אותי למי שאני. וזה כיף גדול להבין שכל זה לטובה, וכיף לחוות את החיים מזווית שבה אני מנהלת את עצמי, ולא אנשים אחרים, שכבודם במקומם מונח.

כיף לחשוב את המחשבות שלי, ולחפש את האמת שלי, ולנסות להשפיע על העולם פה ושם, מתוך אמונה שזה רצון ה', שכל אחד ישפיע ויזכה להתחבר אליו.

והבנתי שגם אם הספר לא טוב (והוא כן טוב) זה לא נורא, כי זה בסך הכול ספר, וברוך ה' אני עושה את מה שאני הכי אוהבת בעולם, ואני לא צריכה להתנצל על זה או לחוש דחוויה.

אנשים הם בסך הכול אנשים, וספרים הם בסך הכול ספרים, וההרגשה

הטובה שלי חשובה יותר מכל ספר ומכל אדם זה או אחר.
וזה היה אור גדול בשבילי.

אחרית דבר

צידה לדרך

היו אנשים שקראו את המאמרים וניסו לתת לי עצות או לעודד אותי, ובעקבות דבריהם הבנתי שיתכן שמטרת הכתיבה שלי לא ברורה. אז אני רוצה לציין את הסיבה שאני כותבת מאמרים לא מרשימים כביכול, עם תוכן שמציג את הצד המתמודד של היציאה לאור.

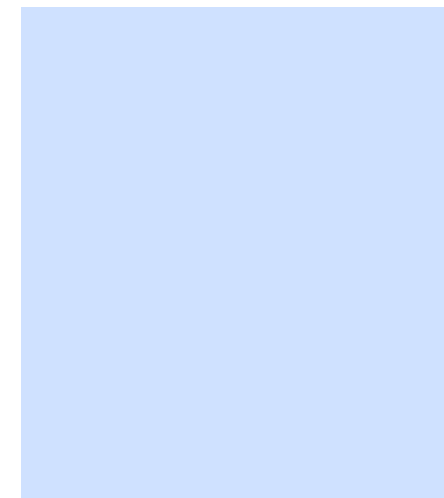
המטרה שלי היא לא כדי לזכות לאמפתיה ולאהדה, אלא כדי להציף את האתגרים, ואולי, אם אצליח, לתת להם תיקון.

אני לא מאמינה בהצלחה כמו שלימדו אותנו מה זו הצלחה. אני לא חושבת שאם קיבלתי 100 במבחן – הצלחתי. אני גם לא חושבת שאם הקוראים אהבו את הכתיבה שלי ואם ההוצאה לאור קיבלה את הספרים שלי והם זכו להפצה נרחבת זו הצלחה, ואם לא אהבו את הספרים והם לא זכו להפצה – נכשלתי.

היום אני מאמינה יותר בכך שהעשייה חשובה, התהליך חשוב, ההרגשה חשובה. וזה מה שאני מנסה להעביר במאמרים שלי, את השאיפה לצאת מהסחרחרה של הצלחה או כישלון לחיים נורמטיביים יותר של עשייה ומימוש עצמי, יחד עם ההבנה שלא חובה להצליח במדדים החיצוניים, אלא צריך לשאוף להגיע להרמוניה פנימית.

אני לא צריכה לחשוב איך לפתור את הבעיות שלי, אני לא מחפשת לפתור בעיות בדרך המקובלת. השאיפה שלי היא להגיע לנקודה שבה אני חיה בשלום עם עצמי, ואני שמחה לחלוק את המסע הזה עם אנשים נוספים.

אולי תהיה בדברים תועלת והם יעוררו מחשבה: האם אנחנו צריכים לצאת לאור בשביל מטרה חיצונית, או כי זו האמת וזה מה שצריך לעשות?

אבק דרכים

חבורה של חכמים ישבה סביב שולחן גדול.

המשימה: ליצור יצירה שמבוססת על אחדות.

האתגר: כל אחד חושב אחרת, ולכל אחד יש אמונות אחרות ואופי שונה.

האתגר הגדול ביותר: המחשבה שאסור לאף אחד לעקוף אותי, ואני אמור להיות המצטיין מכולם.

כדי להצליח במשימה: כל אחד צריך לעשות את מיטב המאמצים להתקדם תוך כדי מתן עזרה לחבריו להתקדם. אבל האולם הולך ומתבלגן לו, והמשימה נראית בלתי אפשרית.

הם יכולים להשתדל לסדר כל אחד את מה שהוא יכול בכוחותיו שלו, או לחכות לאדם אחר שיבוא לסדר את הכול. במה כדאי להם לבחור?

*

פעם הרגשתי מוזרה וזרה

פעם חיפשתי את עצמי, אבודה.

פעם עליתי וטיפסתי וירדתי וזעקתי

פעם התפללתי וביקשתי ותהיתי.

ופעם,

כן, פעם,

חשבתי שהעולם כל כך לא ברור

ולא צלול

ולא נורמלי.

וצריך תיקון דחוף.

אבל עכשיו,

אחרי כל זה,

הלכתי והלכתי

ולמדתי והקשבתי

וחשבתי המון מחשבות

וחיפשתי הרבה הערות.

ונלחמתי על עצמי

ומילאתי את עצמי

בהמון המון אבק דרכים

כי לא הייתה לי ברירה,

מלבד ללכת ימים במדבר
או לחוף הים.

אז כעת הגעתי אל המנוחה
ואל הנחלה

משהו בי סוף סוף נרגע.

האם המקום שאליו הגעתי הוא נווה מדבר,
או שמא סוכת אמת?

זאת לא אדע...

אבל במקום הזה יש יציבות,

הערכה עצמית,

אור גדול,

בהירות.

והוא קיים –

לא בחוץ,

המקום הזה,

פשוט

בתוכי.

למקום הזה קוראים

השלמה וגם הכנעה.

אז תודה לך אלוקיי על הכול.

על הדרך ועל המסע

על שעזרת לי לסחוב את המשא.

אני מאמינה שכמו שלי עזרת

ותמכת

ונשאת

כך לכל אדם בעמך

ולכל איש בעולמך

אתה נותן צידה

לדרך

חודש, שנה
או אפילו שנתיים,
יביטו אל האופק,
מוכנים להתחיל
מסע חדש.

ועזרה במסע.

ויום אחד, קרוב או רחוק
כל אחד
וכל אחת
ישבו תחת הגפן
או התאנה
וירגישו שהמסע שלהם
היה שווה
כי הם הגיעו לעצמם.

בלי חיצוניות,
בלי רעש,
רק הם
ושלווה בליבם.

ואחרי מנוחה
של יום או יומיים,